This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, June 24, 2003

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

ALp (LB) 2466

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 25 (2780) 2003 JUNE-BIRŽELIS 24 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ON L5C 1T3 CANADA • www.tzib.com Nr. kaina – $1

Į Lietuvą...

Per pastaruosius trylika metų visų bangų ir amžių išeiviai lankė Lietuvą. Kiekvienais metais jų vis daugiau vykdavo, kasmet ir gerėjančius įspūdžius parsiveždavo. O jau platesnio masto renginiai Lietuvoje vis daugiau sutraukdavo po platųjį pasaulį išsisklaidžiusių tautiečių.

ŠIEMET – metai ne eiliniai. Švenčiame pirmojo ir vienintelio Lietuvos karaliaus Mindaugo 750 metų karūnavimo sukaktį. Ta proga tautą sujudino rengiama Dainų šventė. Prie iškiliųjų ir iškilmingųjų birželio pabaigos ir liepos pradžios dienų prisiderina XI-tasis PLB seimas, XI-tasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, Sporto žaidynės ir kiti tą reikšmingą sukaktį pabrėžiantys renginiai. Užtat normalu, kad sujudimas šią vasarą bus didesnis, kad gausiau ir išeivija pajudės į ten, "kur bėga Šešupė, kur Nemunas teka"... Kad vyksta į savo gimtąjį kraštą vyresnieji, kad net grįžta jame numirti – rodos, taip ir reikia. Tai nieko nuostabaus. Bet kai į ten plūsta dideli būriai išeivijos jaunimo, kai ir trečios ar ketvirtos kartos "užsieniečiai" vaikai nori ne tik pamatyti savo tėvų, senelių Lietuvą, bet ir dalyvauti sukaktuvinių renginių programose – jau yra daugiau negu sveikintina. Tai įžiebia naujos vilties naujas kibirkštis – o vis dėlto nesame nykstanti tauta. Gal šiuo metu kiek pasimetusi, gal kažko naujo ieškanti, bet nenykstanti. Su tokiu nutarimu ir šviesia nuotaika skriskime į šalį, kur ir tolimiausios praeities griuvėsiai prabyla, kad toliau kalbėtume žodžiais, kad išdainuotume tėvynės meilę, dar vis rusenančią nuo Mindaugo laikų.

KAS ir besuskaičiuos, kiek ir iš kur šią vasarą skrenda išeivių į Lietuvos renginius? Mums labiausiai yra pažįstami Kanados, ypač Toronto, lietuviai. Čia sujudimas nemažas. Pradėkime nuo pačių mažiausių. Tai Anapilio vaikų choras "Gintarėliai", vadovaujamas Deimantės Grigutienės. Repetuoja, koncertuoja, dėkoja už finansinę paramą ir prašo jų nepamiršti. Didesnieji "Gintarai", Ritos Karasiejienės stropiai apmokyti tautinių šokių šokėjai pasiryžę susilaukti gero įvertinimo toje didžiulėje šventėje, kur į juos žiūrės tūkstančiai tautiečių. Sparnus pakėlęs ir jaunimo choras, vadovaujamas Dalios Viskontienės ir Nijolės Benotienės, su daina atstovaus Kanados lietuviams, dainuos ir už tuos, kurie anksčiau dainuodavo, aiškiai rodys reikšmingą tęstinumą per dainą ugdytis būti naudingais lietuvybės išlaikymo užduotyse. Sujudo ir Jaunimo sąjungos atstovai, užsibrėžę dalyvauti trijose vietose vyksiančiame kongrese, kuris vėl krūvon suves viso pasaulio lietuvišką jaunimą pabrėžti kryptį – "lietuviais norime ir būt"... Ruošiasi į Vilnių ir PLB seimo dalyviai. Nedaug jų, bet atstovavimas svarbus, kuriam negaila nei laiko, nei lėšų. O kur dar kiti būriai būreliai bei pavieniai asmenys, jau skrydžius Lietuvon užsisakę, laukia valandos, kai pasimatys su giminėmis, draugais, kai gėrėsis gražiąja gamta ir puikiais renginiais. Šventės tokios ar kitokios – jei tik jos sujudina veiklą, jei tik užmezga glaudesnius išeivių ryšius su tėvyne – kaip vaistai nostalgija sergantiems, kaip atviros durys būsimiems išeivijos veikėjams, kaip stiprėjantis pamatas visiems kartu būti ir dirbti Lietuvos gerovei. **Č.S.**

Kanados baltiečių sibirinių trėmimų minėjime – ekumeninėse pamaldose Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje 2003.VI.12. Vilija Valadkaitė uždega žvakę Sibiro tremtyje mirusiems tautiečiams pagerbti

Nuotr. R. Valadkos

Lietuvos šiokiadienių pramogos

V. A. JONYNAS

Esame palyginti neblogai informuoti apie Lietuvoj vykstančius kultūrinius renginius-koncertus, pagerbimo akademijas, liaudies pramogų festivalius. Vyksta jie dažniausiai sostinėj ir stambesniuose apskričių miestuose ir nebūtinai jie visiems prieinami. Visai kaip šiame žemyne, retas kas gali sau leisti lankyti operas, ar net paprasčiausius dramos spektaklius. Lieka jam pasitenkinti televizija.

Apie televizijos informacijos ydas sužinome gal dažniau negu reikia. Nelengva susigaudyti, kiek tuose nusiskundimuose esama tiesos. Kai dėl priekaištų meninei programai, daugumas jų šabloniški. Pačioj pradžioj buvo piktinamasi reklamų gausa, bet greit surastas bendras vardiklis: besaikio sekso ir smurto vaizdavimas, pigaus skonio "muilo operos", žodžiu, popkultūra.

Ir tada topteli mintis, kaip mes išeivijoj mažai informuoti apie programas, kurias jie ten žiūri televizijoj ir kurios faktinai daugumai yra vienintelis dvasinis penas. Kas be ko, tenykštėj spaudoj jų pavadinimai skelbiami, bet koks jų turinys, retas kas čia išmano. Lengva įsivaizduoti, kad jų lygis ne kažinkoks. Užklausti laišku ar gyvu žodžiu žmonės numykia kažką, dažniausiai atsiliepdami apie tas laidas neigiamai ar su pašaipa. Visai kaip ir čia, kai kalba eina apie amerikietiškas "muilo operas", veikiančias kaip kvaišalai. Taip ir ten Lietuvoje geras tonas reikalauja paniekinančio šypsnio ar pasityčiojimo, nors tikrumoj tos programos sekamos labai atidžiai, su pasigėrėjimu.

Tiesa, retkarčiais pasitaiko spaudoj užuominų apie meksikietiškų "serijalų" kažkokios "Marytės" populiarumą, bet ar egzistuoja sava TV filmų gamyba ir kokie jos gaminiai, ilgus mėnesius neteko girdėti, kol š.m. vasario 14 d. *Veido* nr. Renata Baltrušaitytė prakiurdino tą tylos gaubtą. Savo straipsnyje *Operos be muilo* ji atpasakoja, kaip vyksta lietuviškų teleromanų gamyba, su kokiom susiduriam problemom, kokio pasiekiama lygio ir t.t.

Muilo operos yra klaikus, tešlagalviškas vertalas ir norisi vartoti jo vietoj kvebekietišką teleromano ar telefilmo terminą. Atrodytų, kad ir ispaniškai kalbantis pasaulis to "muiliamiltinio" pavadinimo kratosi, nusikalęs savąjį naujadarą. Lotynų Amerikoj teleromanai tiesiog bedieviškai populiarūs ir atrodo, kad jie nūdien užplūsta Rytų Europos šalis ir lengvai nukonkuruoja vietinę vaidinimų serijų gamybą. Kertinis žodis čia yra sąmata, nors apie jas teleromanų projektų finansuotojai (prodiuseriai) vengia kalbėti. Aišku viena, virš lietuviškos produkcijos nuolat kybo aštrus pirktinio serijalo "dalgis". Nepadarysi pigiai, televizija už tą pačią sumą įsigis keletą jau daugelio valstybių žiūrovų akyse prasuktų ir šitaip "patikrintų" serijalų. Kūryba yra kūryba – gali pavykti, gali ir nepavykti. O kas įdėtus pinigus kompensuos? Norint nenorint tenka dirbti ekonomiškai.

Taupoma stengiantis kuo trumpiau užimti kūrybinę grupę, kurios darbas kainuoja brangiai. Todėl tuo pat metu filmuojama keliuose paviljonuose ir keliom kamerom, taip sumažinant techninio broko tikimybę. Ir jau negailima pinigo išvaizdžiai aprangai, šukuosenoms ir grimui – detalėms, dėl kurių, pačios to dažnai nesuvokdamos, serijalus žiūri mūsų moterys.

Tuo tarpu, anot TV4 kanalo direktoriaus Arvydo Ilginio, tik seno profesionalo akis pagaunanti, kaip iš vieno herojaus kambario į kitą tampoma lova, judančios sienelės, patalynė ir kita atributika.

Saulius Vosylius, kuris padirbėjo vienoj privačioj Maskvos studijoj tris mėnesius, aiškina, kad Rusijoj galimybės visai kitokios. Nors ten irgi dirbama viena kamera, tačiau per savaitę nufilmuodavom 5-8 minutes "gatavos produkcijos". O Lietuvoj per tą patį laiką padarome visą valandos trukmės seriją. Apie kokią kokybę galima tokiomis sąlygomis kalbėt? – klausė režisierius. Ten irgi, pasak jo, esama šlamšto, kai skubos keliu ryte pagal naujausias aktualijas paražomas teleromano scenarijus, filmuojama dieną, vakare – jau eteris. Bet vis vien ten esančios didesnės galimybės, o Lietuvoj, S. Vosyliaus manymu, dar saviveikla.

Bet kai kuriuos teleromanus žmonės žiūri su nostalgija, ypač tarybinius. Ant automobilių rusiški numeriai, rodomi pirmieji nešiojami telefonai. Visa tai kažką primena, ir tariamai pasenę lietuviškieji teleromanai tampa anaiptol ne vienadieniais.

Kai dėl pačių scenarijų, apie tai pasakoja reporterei poetas, aktorius ir režisierius Alvydas Šlepikas. Kliuvinių nestinga. Visiems neįtiksi. Vienam duok daugiau veiksmo, kitas prašo psichologijos, trečias – avarijų ir laipiojimo stogais. O svarbiausias, sako Šlepikas, "visiems būtinai atrodo, jog jie patys geriausiai žino ir ko mūsų žiūrovams reikia ir kaip filmuojamos televizijos serijos".

Tačiau realybė esanti negailestinga ir scenaristui tenka daug ką pramatyti. Jeigu veiksmas pernelyg dažnai kilnosis, išlaidos pakils. Masinės scenos irgi brangios. Todėl nepageidautinos.

Teleromaną kuria didelis specialistų būrys ir kiekvienas turi tame kolektyviniame darbe savo paskirtį. Dirba taip, kaip pajėgia esamomis sąlygomis. Viskas vyksta dideliu tempu, nėra laiko ilgai šlifuoti, tobulinti. Todėl paprastai niekas niekam komandoje nereiškia pretenzijų.

A. Šlepikas dirbo kaip bendraautorius teleromano *Gedimino II* gamyboje. Ši serija laikoma viena sėkmingiausių ir labiausiai žiūrimų. "Ypač, aiškina Šlepikas, žiūrovams įsiminė priartėję prie kasdieninės šnekamosios kalbos dialogai, nors švaresnės kalbos šalininkai teigė, kad su rusiškais keiksmažodžiais *Gedimino II* kūrėjai netgi persistengė". (Nukelta į 4-tą psl.)

REGINĄ ir prof. dr. ZIGMĄ ZINKEVIČIUS, gegužės 10 d. Vilniuje švenčiančius savo vedybinio gyvenimo 50-metį, sveikina buvęs Vilniaus apskrities viršininkas Alis Vidūnas ir jo žmona Gražina

KANADOS ĮVYKIAI

Patarimai gyventojams

Gyvenantiems daugiaaukščiuose namuose nereikia sniego valyti, žolės pjauti, šildymo prižiūrėti, bet reikia saugotis, kad koks užklydėlis nepriverstų atidaryti buto duris, arba rūsyje, einant prie automobilio ar jį paliekant neužpultų. Firmos "Weiser" užraktų specialistai duoda kelis su saugumu susijusius patarimus. Atsikėlus į naują vietą, pasirūpinti, kad būtų pakeistas užraktas. Atidaryti įėjimo į namo duris tik pažįstamiems, o apie pastebėtą įtariamą asmenį pranešti pastato prižiūrėtojui. Prie įėjimo į pastatą pakabintame sąraše duoti tik savo vardo pirmą raidę ir pavardę. Kur nors ilgiau išvykstant paprašyti kaimyną, kad priimtų pristatomus daiktus. Nesinaudoti keltuvu, jei jauti, kad viduje stovi įtartinas asmuo. Jei įtartinas asmuo įžengia į keltuvą, patartina atsistoti prie sienoje esančių mygtukų. Nėra saugu būti vienai ar vienam bendroje pastato skalbykloje. Prieš įlipant į automobilį reikia apžiūrėti galinę sėdynę. Visada reikia laikyti užrakintas automobilio duris ir nepalikti jokių vertingesnių daiktų.

Statistika Kanadoje pateikia duomenis apie šeimų sudarymą. Nustatyta, kad Kanadoje dabar tuokiasi labiau subrendę žmonės. Nuotakos vidutiniškai būna 31.7, o jaunikiai 34.3 metų. Galbūt jaunųjų amžiaus vidurkį padidina antrą kartą susituokiantys. Išsiskyrusių vedybinis amžius laikosi – jaunosioms apie 41.1, o jaunikiams apie 44.7 metus. Dabar išėjusiems iš mokyklos, kad ir įsigijus specialybę, yra sunkiau surasti darbą. Gal dėl to ir vedybos atidedamos. Be to, dabar jau tuokiasi jau ilgesnį laiką kartu pagyvenę. Jauni apie 1960 metus tuokdavosi, kai nuotakos būdavo sulaukusios vidutiniškai 22.6, o jaunikiai 24.4 metų.

Darbdaviai remia atsargos karius. Visos nepriklausomos valstybės turi savo karines pajėgas, nes sakoma, kad kur nėra savos kariuomenės, ten būna svetima. Pavojaus atveju kraštui ginti šaukiami visi piliečiai, bet pirmiausia atsargos kariai. Šitie yra eiliniai piliečiai, įsipareigoję Kanadai ir jos reikmėms tarptautinėje plotmėje. Atsargos kariai turi per tam tikrą laikotarpį dalyvauti pratimuose, susipažinti su naujais ginklais ir naujais kariavimo būdais. Kai kuriose valstybėse darbdaviai, pagal įstatymo reikalavimus, turi išleisti atsargos karius pakartotiniams apmokymams. Kanadoje darbdaviai tai daro savanoriš- (Nukelta į 6 psl.)

Savaitė Lietuvoje

Paminėta Birželio 14-toji

Birželio 14 d. Lietuvoje buvo iškeltos vėliavos, perrištos su juodu kaspinu, minint 1941 m. pirmuosius sovietinės okupacinės valdžios pradėtus masinius lietuvių trėmimus. Gedulo ir vilties dienos iškilmės sostinėje prasidėjo Nepriklausomybės aikštėje, kur buvo iškeltos vėliavos, vyko minėjimas šalia Lukiškių aikštės, prie paminklo politiniams kaliniams ir tremtiniams, dalyvaujant prezidentui Rolandui Paksui, seimo pirmininkui Artūrui Paulauskui, ministeriui pirmininkui Algirdui Brazauskui.

Ši diena buvo paminėta taip pat ir Kaune bei kitose Lietuvos vietovėse, buvo aukojamos Mišios už Sibiro kankinius, vyko koncertai, prisiminimų pasidalinimas. Kaip rašo *Lietuvos rytas*, per sovietų okupaciją iš Lietuvos buvo ištremta apie 150,000 žmonių, iš kurių nemažai žuvo.

Kariuomenės vadas Lietuvoje

Jungtinių Amerikos Valstijų ginkluotojų pajėgų vadas generolas Richard B. Myers lankėsi Lietuvoje birželio 18 d. Jis vyko Lietuvos kariuomenės vado gen. Jono Kronkaičio kvietimu, pirmam apsilankymui Baltijos valstybėse. Jis susitiko su prezidentu Rolandu Paksu, krašto apsaugos ministeriu Linu Linkevičiumi, kitais pareigūnais, skaitė paskaitą Lietuvos karo akademijoje apie antiteroristinės koalicijos veiksmų pagrįstumą ir motyviciją Irako kare.

Svečio teigimu, Lietuvos kariuomenė gali būti puikus pavyzdys, kaip efektyviai įgyvendinamos karinės reformos. Jis padėkojo Lietuvos kariams už paramą kovojant su tarptautiniu terorizmu ir siekiant užtikrinti pasaulio saugumą, praneša ELTA/LGTIC.

Lankėsi Bulgarijos prezidentas

Birželio 12-13 d.d. oficialiu vizitu Lietuvoje lankėsi Bulgarijos prezidentas Georgijus Parvanovas. Su Lietuvos vadovais svečias aptarė bendras pastangas spartinti jo valstybės prisijungimą prie ŠAS, domėjosi Lietuvos patirtimi siekiant narystės Europos sąjungoje, abiejų valstybių ekonominio bendradarbiavimo perspektyvomis. Taip pat kalbėta apie bendradarbiavimą atominės energetikos srityje.

Antrąją jo vizito dieną vyko Lietuvos ir Bulgarijos verslo forumas, siekiantis pagerinti valstybių bendradarbiavimą bei verslininkų ryšius. Bulgarija Lietuvos prekybos partnerių sąraše užima tik 35 vietą, rašo ELTA/LGTIC, o bendrų įmonių su bulgarų kapitalu Lietuvoje yra tik 24. Pernai šalių prekybos apimtys išaugo, tačiau jos yra nedidelės. Iš viso 2002 m. Lietuva iš Bulgarijos importavo prekių už 53 mln. litų, tačiau eksportas į ją buvo daugiau kaip tris kartus mažesnis.

Bulgarų verslininkai pageidavo užmegzti ryšius su vandens ir geležinkelio transporto, turizmo, statybos, farmacijos, vyno gamybos bei prekybos, saldumynų importo, filmų gamybos, gamintinio akmens tiekimo ir kitomis įmonėmis.

Pagyrė ekonominę reformą

Lenkijos savaitraštyje *Wprost* Lietuva buvo pavadinta "Baltijos tigru". Jame straipsnį rašęs Pinigų politikos tarybos pirmininkas Leszek Balcerowicz siūlo pasimokyti iš Lietuvos stengiantis vykdyti ekonominę reformą. *Lietuvos rytas* birželio 18 d. atspausdino jo straipsnio santrauką. L. Balcerowicz teigė, kad per pastaruosius metus Lietuva pasiekė bene geriausių ūkio vystymosi rezultatų tarp visų buvusių socialistinių valstybių. Jos BVP 2000 m. išaugo 4%, 2002 m. – 6.7%.

Lietuvos infliacijos lygis nuo 1999 m. neviršijo 1%, pernai vartojimo kainos išaugo tik 0.3%. Pernai einamosios sąskaitos deficitas sumažintas iki 4.8%, nukrito biudžeto išlaidų lygis (1999 m. – 40.3% BVP, o 2002 m. – 29.3% BVP). Tai žemiausias rodiklis tarp visų valstybių kandidačių į ES.

Autoriaus teigimu, tokie rezultatai atsirado ne dėl išskirtinės patogios Lietuvos padėties, o todėl, kad Lietuva buvo ir yra stipriau priklausoma nuo eksporto į Rusiją nei Lenkiją, Čekiją ar Vengriją. Taip pat Lietuvos litas nuo 1999 m. labiausiai sustiprėjo tarp visų ES kandidačių. Po 1998 m. Rusijos krizės valdžia ėmėsi ryžtingų veiksmų, drastiškai sumažindama biudžeto išlaidas. Taip pat po to vykęs vidinis sukrėtimas paskatino įmones bei darbuotojus gerinti savo veiklą. Iki 1999 m. atlyginimai įmonėse augo greičiau negu darbo našumas, o po to proporcijos apsivertė – kartu buvo mažinamas perteklinis užimtumas.

"Lietuvos pavyzdys rodo, kad biudžeto išlaidų bei atlyginimų disciplinos sustiprinimas, sujungtas su reformomis, duoda greitą pažangą".

Susitarta dėl sienų

Lietuvos užsienio reikalų ministerijoje birželio 18 d. buvo patvirtinta Lietuvos, Lenkijos ir Rusijos sutartis dėl valstybių sienų sankirtos nustatymo. Ji nustatys trijų valstybių sienų sankirtos padėtį, remiantis dvišalėmis sutartimis dėl valstybės sienos ir kitais galiojančiais sienos dokumentais, rašo ELTA/LGTIC. Šalių sudaryta komisija sankirtoje, esančioje šalia Vištyčio ežero, įrengs specialų sienos ženklą "Vištytis".

Sutartis bus pasirašyta po tai, kai šalys atliks būtinus teisinius reikalavimus. Lietuva turi 104 km sieną su Lenkija ir 249 km sausumos sieną su Rusijos Karaliaučiaus sritimi. Dar 19 km sienos su Rusija eina Kuršių mariomis ir 22 km – Baltijos jūra. Bendra Lietuvos valstybės siena yra 1735 km ilgio. **RSJ**

Šiame numeryje

Į Lietuvą...
Kad išdainuotume tėvynės meilę, rusenančią nuo Mindaugo laikų

Lietuvos šiokiadienių pramogos
Pavadinimai skelbiami, bet koks jų turinys, retas kas čia išmano

"Lietuvos kelias" – nauja politinė jėga
Pirmiausia yra būtinas patikimumas mūsų valstybės valdyme

Kristaus Kryžiaus relikvijos
Sąžinės įtakoje dėl savo nuodėmės kreipėsi į Minsko metropolitą

Priekaištai Amerikai dėl Irako
Jei Amerika ir neremtų Izraelio, yra pakankamai turtingų žydų

Sugrįžimai
Galime didžiuotis mažos tautos didele muzikine kultūra

Kaip mes buvome šaudomi
Teisėjai ir publika nuobodžiavo iš anksto žinodami pabaigą

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672 FAX 905 290-9802 E-mail: tevzib@pathcom.com
www.tzib.com
PAP Registration No. 09408. CPM 1001760

LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $45, rėmėjo – $55, garbės – $65. Oro paštu į užjūrius – $170, paprastu paštu – $60. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication: 2221 Niagara Falls Blvd., Niagara Falls, NY 14304-5709. Subscriptions: regular $45.00, patron $55.00, sponsor $65.00 per year. Airmail overseas – $170, regular mail overseas – $60. PERIODICALS Postage paid at Niagara Falls, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1072 Niagara Falls, NY 14304. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

We acknowledge the financial assistance of the Government of Canada, through the Publications Assistance Program (PAP), toward our mailing costs.

VERIFIED CIRCULATION PAID

RELIGINIAME GYVENIME

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkime š.m. gegužės 7 d. dalyvavo ir svečiai iš organizacijos "Kirche in Not", papasakojo apie savo veiklą. Kardinolas A. J. Bačkis paskelbė, kad kunigams G. Grušui ir K. Latožai yra suteiktas monsinjoro titulas. Susirinkime daug laiko skirta alkoholizmo temai, kurią vedė psichologas dr. G. Markevičius, nurodęs, kad anoniminių alkoholikų grupės kovojant su alkoholizmo liga esančios labai veiksmingos. Kauno arkivyskupijoje kunigų susirinkimas įvyko gegužės 14 d. Daugiausia kalbėta religinio meno tvarkymo klausimais. VDU docentė dr. N. Lukšionytė-Tolvaišienė kunigus supažindino su pagrindiniais dokumentais, nustatančiais Katalikų Bendrijos ir valstybės santykius kultūros paveldo srityje. Svarbiausias aktualijas apžvelgė ir į klausimus atsakinėjo arkiv. S. Tamkevičius.

Vargdienių seserų vienuolijos namuose, Kaune, š.m. gegužės 17 d. vyko "Caritas" surengtas seminaras "Pagalba prostitucijos ir prekybos moterimis aukoms". Dalyvavo apie 40 žmonių. Kun. R. Grigas kalbėdamas pabrėžė, kad daugiausia prostitutėmis tampa moterys iš suirusių šeimų, patyrusios brutalią seksualinę prievartą, menko išsilavinimo; vadinamasis "laisvanoriškumas" esąs abejotinas. Naikinimosi būsena veikianti ne tik prostitutes, bet ir jomis besinaudojančius, net ir visą visuomenę, kuri turėtų daryti viską, kad nebūtų pažeidžiama dorovinė tvarka. Apie prekybos moterimis būklę Lietuvoje kalbėjo dingusių žmonių šeimų paramos centro vadovė Ona Gustienė. Panevėžio policijos pareigūnas G. Rudzinskas dalyvius supažindino su kriminaliniais prostitucijos ir prekybos žmonėmis požiūriais.

"Pašaukimas. Kas tai?" – tokiu pavadinimu š.m. gegužės 10 d. Vilniuje vyko popietė norintiems iš arčiau susipažinti su įvairiais pašaukimais Katalikų Bendrijoje. Apie 50 žmonių klausėsi vienuolių, seminaristų, kunigų bei fokoliarų judėjimo atstovės. Įžvalgomis, kas yra pašaukimas, dalijosi ses. Aldona, CR. Po agapės diskutuota grupelėse. Mišias Šv. Kazimiero jėzuitų šventovėje aukojo kardinolas A. J. Bačkis. Visą renginį paįvairino jungtinis seminaristų, seselių bei jaunimo muzikinis ansamblis. Savaitę prieš renginį vyko atvirų durų dienos įvairiose seselių bendruomenėse. Buvo sukurta speciali malda, ir visą gegužės mėnesį melstasi už pašaukimus.

Apie lietuvių kanonizacijos bylas kalbėta š.m. gegužės 15 d. vykusiame Vilkaviškio vyskupijos kunigų suvažiavime. Pagrindinis pranešėjas vysk. J. Boruta, SJ, priminė paskelbimo šventuoju prasmę, sakė, kad keičiantis aplinkybėms mažėja kai kurių šventųjų aktualumas, bet ne jų laimė danguje. Kanonizacijos byla pradedama, kai miręs asmuo patraukia tikinčios visuomenės dėmesį. Bylos sustabdomos, jei atminimas išsitrynęs iš visuomenės sąmonės. Be to, kai kada labai ilgai užtrunka visos liudytojų medžiagos peržiūrėjimas, vertimas į lotynų kalbą, tikslumų tikrinimas ir t.t. Pvz. arkivyskupo Mečislovo Reinio vien tik spaudinių yra apie 2000. Arkivyskupo Teofiliaus Matulionio atveju nemažų įtarimų kėlė jo mirtis. Manyta, kad jis buvo nunuodytas, buvę atlikti tyrimai ir palaikuose rastas didelis kiekis sidabro ir chromo. Vyskupo Vincento Borisevičiaus byloje buvo iškilę sunkumai bandant nustatyti tikrąją jo sušaudymo Vilniuje 1946 m. priežastį. Buvo bandoma arkiv. M. Reiniui priklijuoti "žydšaudžio" etiketę, bet tyrimai parodė jį buvus žydų gelbėtoju. Seminarijos rektorius kan. Kęstutis Žemaitis padarė pranešimą apie pal. Jurgio Matulaičio kanonizacijos bylos eigą. Reikia žmonių dėmesio, pamaldumo, patvirtinto stebuklo. Vysk. R. Norvila pranešė, kad Adelės Dirsytės ir Elenos Spirgevičiūtės kanonizacijos bylose vyksta liudytojų apklausa.

Dievo Motinos su Kūdikiu paveikslas po dvejus metus trukusios restauracijos š.m. gegužės 7 d. sugrįžo į Šiluvos Mergelės Marijos Gimimo baziliką. Kauno arkivyskupui S. Tamkevičiui vadovaujant Mišias koncelebravo dvidešimt kunigų. Pamoksle arkivyskupas pabrėžė to stebuklingo paveikslo reikšmę. Paveikslas tapytas XVI šimt. pabaigoje ar truputį vėliau. Šiais metais Šiluvos bazilikos vidaus sutvarkymui numatoma skirti 50,000 litų.

Jaunųjų giesmininkų šventė buvo surengta Jiezne š.m. gegužės 16 d. Suvažiavusius iš įvairių vietovių vaikų bei jaunimo chorus pasveikino Jiezno klebonas kun. R. Bičkauskas. Chorai vieni kitiems pagiedoję vakare rinkosi į šventovę, kur vyko Taize pamaldos. Kitą dieną šventės dalyviai grupėse diskutavo, pabendravo su Šv. Juozapo kunigų seminarijos klierikais, dalyvavo iškilmingose Mišiose, kurias aukojo Kaišiadorių vysk. J. Matulaitis.

Šimtai vaikų ir jaunuolių iš visų Šiaulių vyskupijos dekanatų š.m. gegužės 3 d. suvažiavo į savo kasmetinę jaunimo šventę "Pasiaukti į šventumą". Diena pradėta Mišiomis Šiaulių katedroje. Jas aukojęs vysk. Eug. Bartulis pasidžiaugė, kad šventė vykstanti Motinos dienos išvakarėse, ragino jaunus žmones eiti Kristaus nurodytu keliu, paduoti vieni kitiems ranką; priminė motiną Teresę iš Kalkutos, kuri spalio 19 d. bus paskelbta palaimintąja. Po pamaldų jaunimas žygiavo į Kultūros centrą. Ten vyko amžiui pritaikyti įvairūs užsiėmimai. Vieni žaidė krepšinį, kiti skautiškus žaidimus, treti mokėsi daryti dirbinius iš šieno... Buvo pasimokyta ir žydų, airių bei kitų tautų šokių. Jėzuitai padėjo atsakyti į klausimus, kas yra šventumas, kas religija, Dievas. Dalyviai vaišinosi kareiviška koše, klausėsi koncerto, žiūrėjo kino filmą. Po dešimt valandų trukusios šventės vysk. E. Bartulis suteikė dalyviams palaiminimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & APPLIANCES
Skambinti
R. Jareckui
Tel. 416-370-3539
arba 416-825-3328
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

Kanados baltiečių vėliavos ir jų nešėjai sibirinių trėmimų minėjime – ekumeninėse pamaldose Toronto Prisikėlimo parapijos šventovėje 2003.VI.12 Nuotr. R. Valadkos

"Lietuvos kelias" – nauja politinė jėga

Pokalbis su naujai išrinkta jos pirmininke

Dr. Lilijana Astra dirba Lietuvos Kultūros, filosofijos ir meno institute, Šiuolaikinės filosofijos skyriuje, vyr. mokslo darbuotoja. Taip pat ji yra Teisės universiteto Valstybės valdymo fakulteto Filosofijos katedros docentė.

Mokslinio tyrimo sritis – vertybių pokyčiai šiuolaikinėje lietuvių kultūroje ir sociokultūrinių reiškinių kaita šiuolaikinės globalizacijos kontekste. Dr. Lilijana Astra yra dviejų monografijų ir arti šimto mokslinių straipsnių autorė.

2003 m. gegužės 24 d. dr. Lilijana Astra išrinkta naujo politinio judėjimo "Lietuvos kelias" pirmininke. Daktarę kalbina žurnalistė Elona Gubavičiūtė.

– Š.m. gegužės 24 d. buvo įsteigta nauja politinė organizacija "Lietuvos kelias", o jos steigiamosios konferencijos atidaryme dalyvavo nemažai Lietuvos humanitarinės ir techninės inteligentijos atstovų. Konferencijos dalyvius sveikino jau legendine tapusi mūsų valstybės atgimimo pirmeivė ses. Nijolė Sadūnaitė ir Lietuvos Sąjūdžio pirmininkas Rytas Kupčinskas. Bet vis dėlto kyla klausimas, kam Lietuvai reikalinga dar viena politinė organizacija. Gal galėtumėte paaiškinti, kas yra "Lietuvos kelias" ir kodėl ši organizacija įsisteigė?

– Mes, lietuviai, iš patirties jau žinome, kad kartais ateina toks ypatingai svarbus istorinis laikas, kuris lemia dvasinį ir materialinį tautos gyvenimą ilgiems dešimtmečiams. Manau, kad ir dabar tęsiasi šis svarbus laikotarpis, kuriame būtinas sutelktas ir kryptingas valstybinis darbas. To ir siekia "Lietuvos kelias", kurį registruojame kaip politinę organizaciją. Žinoma, visa tai atsirado ne iš karto. Kiekvienas iš mūsų – "Lietuvos kelio" tarybos narių, jau ne vieneri metai dirbo kaip analitikai ar ekspertai įvairiose srityse ir sukaupė didelę patirtį. Tame tarpe ne tik teigiamą, nes dauguma mūsų pasiūlymų kaip keisti ir gerinti valstybės gyvenimą įvairiose srityse atsimušdavo lyg į nepramušamą sieną: tai ir programos, kaip efektyviau kovoti su korupcija ar narkomanija, įveikti skurdą Lietuvoje ar įvairūs kiti pasiūlymai, kurie ir likdavo biurokratų stalčiuose. Norėčiau pabrėžti, kad "Lietuvos kelio" vadovybė – tai labai išsilavinę žmonės, o kai kurie iš jų įgiję net po kelis aukštuosius laipsnius. Tačiau po kurio laiko supratome, kad siekti savo tikslų galime tik politinėmis priemonėmis. Juk gyvename iš tiesų unikaliu istoriniu laikotarpiu, kai baigėsi pirmasis nelengvo mūsų valstybės atgimimo etapas. Matyt, dauguma iš mūsų dar prieš trylika metų, vos atgavus mūsų Laisvę ir Nepriklausomybę, viltingai tikėjosi, kad valstybingumo atkūrimas bus žymiai lengvesnis ir doresnis. Lietuvos Sąjūdis buvo tapęs iš tiesų atgimusios tautos dvasiniu stebuklu, o ilgaamžės ir pamatinės lietuvių vertybės – meilė Tėvynei, laisvei, tikėjimas – tiesiog spindėjo amžina dvasine šviesa. Gaila, kad taip greit prabėgo šis nepakartojamas laikotarpis, o jo šviesiąją pusę aptemdė mūsų valstybės vidaus gyvenimo bėdos. O pati didžiausia iš jų – tai masinė korupcija (administracinė ir politinė), o jos pasekmės – tai ir didelis gyventojų skurdas, ir nevykę ar net piktybiški valstybės valdymo sprendimai, padarę milžinišką žalą valstybės turtui ir nusmukdę žmonių pasitikėjimą valdžia. Praėjusiais metais korupcijos užmojį Lietuvoje įvardino jo Ekscelencija Valdas Adamkus, taręs, kad valstybinį konkursą gali laimėti net ir etnografinio ansamblio vadovas, jei tik jis turės pakankamai pažinčių. O prezidento Rolando Pakso teigimu, Lietuvos šešėlinėje ekonomikoje "sukasi" net 5 bilijonai litų, o tai yra daugiau kaip pusė mūsų viso metinio valstybinio biudžeto...

– Lietuvoje pastaruoju metu sunku susivokti tarp daugybės partijų ir jų ideologinių krypčių. Kokia gi "Lietuvos kelio" vieta kitų politinių partijų tarpe?

– Iš tiesų, politinės partijos ir jų ideologijos simbolizuoja tam tikrą politinio mąstymo brandą valstybėje. Žvelgiant šiuo požiūriu, Lietuvoje jų ideologinis spektras nėra platus, nes visą šį trylikos metų laikotarpį vyravo dvi pagrindinės politinės jėgos: iš Sąjūdžio išaugusi konservatorių partija ir – buvusių Lietuvos ekskomunistų vadovų grupuotė, kuri iš pradžių pasivadino Lietuvos demokratinė darbo partija (LDDP), po to peršoko į socialdemokratų gretas, bet vis tiek liko tais pačiais vilkais ėriuko kailyje. O visos kitos mažesnės partijos, išskyrus gal tik krikščionių demokratų, tautininkų, pasinaudojo skoliniais iš Vakarų politinės patirties (liberalai, demokratai, socialliberalai, centristai ir t.t.). Šiuo požiūriu Lietuvos politiniame gyvenime iki šiol vyravo visiška eklektika, kurią mūsų politologai dar bando įsprausti į gerokai nusenusią kairės/dešinės tipologiją... Ir tai nenuostabu, nes prabėgo tik trylika Nepriklausomybės metų, o juk politinės tradicijos klostosi šimtmečiais. Be abejonės, stipri daugpartinė sistema yra brandžios politinės sistemos ir jos kultūros požymis.

Lietuvoje šiandien politinių jėgų santykis ir vėl labai įdomiai keičiasi: po konservatorių partijos suvažiavimo ir atsistatydinus jos istoriniam vadui Vytautui Landsbergiui, jau pasikeitė šios partijos pavadinimas ir – netgi politinė-ideologinė kryptis: aš remiuosi naujojo šios partijos vadovo Andriaus Kubiliaus pareiškimu, kreipiantis į liberalų-centristų ir moderniųjų krikdemų koaliciją ir kviečiant juos bendradarbiauti, kuriant bendrą opoziciją. Neabejotina, kad Vytauto Landsbergio vadovavimo metais tai būtų neįmanomas dalykas, nes konservatoriai reprezentavo visuotines tautines vertybes. Ir dabar tai jau yra posūkis į atstovavimą ne tautai, o tam tikroms kapitalo ar verslo grupėms.

Steigdami "Lietuvos kelią", šiame politiniame spektre apibrėžėme savitą ir naują vietą: mes esame *valstybininkai.* Ideologiniu požiūriu mes siekiame, kad teisingumas ir demokratija taptų patikimomis valstybės valdymo vertybėmis ir kad būtų atstovaujami visų Lietuvos gyventojų grupių bei socialinių sluoksnių interesai.

"Lietuvos kelio" pirmininkė dr. LILIJANA ASTRA

– Kokios yra pagrindinės "Lietuvos kelio" idėjos?

– Mes pasirinkome savitą politinio veikimo kryptį ir per metus parengėme "Lietuvos kelio" programą, kurioje didžiausias dėmesys yra skiriamas skaudžiausių mūsų vidaus problemų sprendimui. Kitaip tariant, mes nežadame spręsti įvairių valstybės problemų po rinkimų, kaip tai iki šiol buvo būdinga beveik visoms partijoms.

Pagrindinės valstybinio lygmens "Lietuvos kelio" idėjos yra šios: pirmiausia yra būtinas patikimumas mūsų valstybės valdyme. Ir todėl, sąžiningai administruojant finansinę ES paramą, būtini gyvybingi politiniai sprendimai, susiję su Lietuvos antikorupcinių teisės aktų griežtinimu ir jų atitikimu Europos sąjungos civilinės ir baudžiamosios teisės konvencijų dėl korupcijos nuostatoms.

Derinant teisės aktus Lietuva privalo skubiai sutvarkyti savo valstybinę teisinę bazę taip, kad už korupcinius nusikaltimus būtų taikoma civilinė ir baudžiamoji teisė (pagal šiuolaikines europines konvencijas), o etika neliktų vien patogia priedanga neteisėtiems valstybiniams sandoriams ir kitiems finansiniams nusikaltimams nuslėpti. Priešingu atveju, vis dar išliekant aukšto lygio politinei ir administracinei korupcijai, Lietuvoje būsimą finansinę paramą iš struktūrinių ES fondų ir vėl skirstys korumpuoti politikai ar pareigūnai, o didelė dalis lėšų taip ir nepasieks mūsų šalies gyventojų.

Antra, reikalinga šalies specialistų pajamų didinimo reforma, kuri atitiktų būtinuosius Europos socialinės chartijos 4 str. ("Teisė į teisingą atlyginimą") reikalavimus.

Demokratinės specialistų darbo užmokesčio reformos esmė – sukurti vieningą ir nuoseklią politikų, tarnautojų ir kitų kvalifikuotų specialistų darbo užmokesčio sistemą Lietuvoje.

Iki šiol mūsų šalyje pensija, socialinė ar invalidumo pašalpa – tiesiog pasityčiojimas iš žmonių, dirbančių mokslo, švietimo, sveikatos apsaugos, teisėsaugos ar kultūros srityse, nes jie gauna pernelyg menkus atlyginimus ir neturi tvirtų socialinių garantijų.

Didelė ir niekuo nepagrįsta Lietuvos kvalifikuotų specialistų darbo užmokesčio nelygybė (pvz. gydytojo grynosios pajamos – 640 Lt) įtvirtina privilegijas tik tam tikroms nomenklatūrinėms aukštų valstybės pareigūnų grupėms (kaip kad buvo sovietmečiu), iškreipia įgyto aukštojo išsilavinimo, kvalifikacijos kėlimo, darbo stažo principus ir ypač yra nuostolinga valstybei (emigruojant geriausiems specialistams). Be to, ši darbo užmokesčio nelygybė niekaip nesuderinama su Lietuvos konstitucijoje įtvirtintomis teisingo mokėjimo už darbą nuostatomis ir 1996 metų Europos socialinės chartijos, 2001 m. gegužės 15 d. ratifikuotos Lietuvoje, principais.

Ir trečia, kasmet jau, galų gale, didėjant valstybės pajamoms (BVP), sieksime valstybinio susitarimo, kad būtų apginti pažeistieji vyresniosios gyventojų kartos (pensininkų) interesai, taip pat būtų grąžinti jų kompensuojami indėliai. Tuo tikslu pateiksime naują valstybinės teisės įsakymą dėl realios pensijų vertės atkūrimo: augant bendrajam vidaus produktui (BVP), būtina nuosekliai ir proporcingai didinti senatvės išmokas vyresnio amžiaus asmenų grupėms (šis teisės aktas atitiktų Europos socialinės chartijos 23 str. ir 30 str. reikalavimus "Pagyvenusių žmonių teisė į socialinę ap-

(Nukelta į 3-čią psl.)

OVER A CENTURY OF SERVICE 18 74
Turner & Porter
LAIDOTUVIŲ NAMAI
TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

SPAUDOS BALSAI

Kristaus Kryžiaus relikvijos

Lietuvos lenkų dienraštis *Kurier Wilenski* š.m. gegužės 5 d. laidoje plačiai aprašė Vilniaus Kalvarijų Šv. Kryžiaus Atradimo šventovei relikvijų grąžinimą: "Pagal Bažnyčios ir kanonų reikalavimus, kiekviena šventovė turi turėti savo globėją ir pagal galimybes šio šventojo relikvijas. Kalvarijų šventovė yra pašventinta Švento Kryžiaus Atradimo vardu ir turėjo Kryžiaus relikvijas. 1960 m. niekam nežinomu būdu šios relikvijos dingo.

Tiesą sakant, kažkas jas pavogė. Deja, to meto ilgi ieškojimai nebuvo sėkmingi. Bėgo metai ir įvairi buvo Kalvarijų dalia. (...) Kalvarijų šventovė populiariai vadinama Švento Kryžiaus tikrumoje buvo pašventinta Švento Kryžiaus Atradimo vardu, o parapijos šventės iškilmės vyksta paprastai gegužės pirmą sekmadienį ir siejama su šv. Elena."

Šv. Elena, gimusi apie 225 m., buvo Konstantino Didžiojo – Romos ir Bizantijos imperatoriaus motina. Savo senatvėje ji pasikrikštijo, pastatė Romoje Šv. Kryžiaus šventovę, į kurią atgabeno Palestinoje jos atrastą šv. Kryžių (jo dalį, Red.). Laikraštis tęsia: "Žmonės išmeldė ne tik Kalvarijų atstatymą, bet gal ir relikvijų grąžinimą. Viskas vyko kaip geroje senoje pasakoje. Relikvijas iš šventovės 1960 m. pavogė paauglys, bet neturėjo drąsos jas parduoti ir ilgus metus jas laikė kažkur Gudijoje. Jaunuolis subrendo ir, matyt, buvo doras žmogus, nes sąžinės įtakoje dėl savo nuodėmės kreipėsi į Minsko metropolitą, kad šis padėtų jam relikvijas grąžinti. Deja, likęs buvo tik relikvijorius, o medžio relikvijos kažkur dingo. Jausdamasis iki tam tikro laipsnio kaltas, Minsko metropolitas atgabeno iš Šv. Žemės autentiškas šv. Kryžiaus relikvijas ir praėjusią vasarą grąžino jas Vilniaus kurijai. Šventovė laukė tinkamo laiko, o tai kaip tik buvo parapinės Švento Kryžiaus Atradimo iškilmės."

Laikraštis plačiai aprašo relikvijų pernešimo iš Vilniaus arkikatedros į Kalvarijas procesiją, kuri pakeliui užsuko į ortodoksų Šv. Arkangelo Mykolo cerkvę. Jos klebonas kun. Vitalijus atgautomis relikvijomis palaimino tikinčiuosius.

Napoleono karių kapai

Toronto dienraštis *Gazeta* š.m. birželio 6-8 d. laidoje rašo: "Vilniaus Antakalnio kapinėse sekmadienį buvo atidengtas paminklas Napoleono armijos kariams. Praėjusią savaitę buvo palaidoti trijų tūkstančių kareivių, kurie žuvo 1812 m. Vilniuje palaikų likučiai. Jų tarpe buvo kelių šimtų lenkų kareivių palaikai.

Masinis Napoleono karių kapas buvo atrastas prieš pusantrų metų viename Vilniaus rajone, kuriame vyko gyvenvietės statyba. Dauguma kareivių mirė dėl šalčio ir bado labai šaltą žiemą, kai Napoleono jėgos po pralaimėto karo traukėsi iš Rusijos. Jų kūnai nebuvo patalpinti karstuose, bet galbūt paskubomis sumesti į bendrą kapą. Pasak lietuvių istoriko Virgilijaus Pugačiausko, Vilniuje atrasti kapai turi unikalų pobūdį, nes jie yra vieni iš didžiausių Napoleono karių kapų Europoje. Spėjama, kad 1812 m. žiemą Vilniuje mirė apie 40,000 karių. Jų kūnai buvo deginami, įmetami į masinius kapus arba po upės ledu. Sekmadienį atidengto paminklo memorialinė lenta primena, kad čia ilsisi Napoleono armijos dvidešimties tautybių kariai. (...)

Napoleono karių paminklo atidengimo proga Vilniuje buvo suorganizuotos didelės iškilmės 'Vilnius 1812', kuriose buvo atkurta beveik 200 metų senumo istorija."

Rusai patenkinti sutartimis

Maskvos dienraštis *Kommersant* š.m. balandžio 29 d. laidoje rašo: "Praėjusį sekmadienį D. Rogozin pranešė prezidentui V. Putinui, kad Rusija laimėjo susisiekimo su Karaliaučiumi klausimu visą eilę Lietuvos nuolaidų. Pasak jo, pavyko ne tik formaliai, bet ir faktiškai apsaugoti bevizį tranzito režimą. Reikšmingų nuolaidų iš Lietuvos Rusijai pavyko išgauti ryšium su 'suprastinto pravažiavimo traukiniu' procedūra.

Anksčiau Lietuva reikalavo, kad Rusijos piliečiai iš anksto praneštų kasai savo duomenis ir tik po 24-36 valandų kreiptųsi dėl bilieto gavimo. Galų gale Lietuvos valdžia sutiko su vienkartiniu Rusijos Federacijos piliečių kreipimusi dėl bilieto gavimo ir padarė žymių nuolaidų dėl būtinų keleivio asmens duomenų registravimo. Pagrindinė Lietuvos padaryta nuolaida buvo ta, kad dabar rusams nereikės dokumentaliai patvirtinti savo kelionės į Karaliaučių teisėtumo – pakaks nurodyti jos tikslą."

Brandos egzaminai Punske

Toronto lenkų dienraštis *Gazeta* š.m. gegužės 9-11 d. laidoje rašo: "Suvalkijoje, Punsko bendrojo lavinimo licėjuje 45 asmenys rašė lietuvių kalbos egzaminus brandos atestatui gauti. (...) Kasmet beveik pusė vienintelio Lenkijoje bendrojo lavinimo su lietuvių dėstomąja kalba licėjuje abiturientų ruošiasi vykti studijoms į Lietuvą. Lenkijoje parašytas lietuvių kalba egzaminas brandos atestatui gauti yra Lietuvos aukštesniųjų mokyklų respektuojamas. 'Kauno Vytauto Didžiojo universitetas kasmet duoda šešias vietas Punsko abiturientams, be to, iš įvairių fondų jie gauna stipendijas. Panašiai yra ir kitose aukštesnėse mokyklose' – pasakė Lenkijos lietuvių bendruomenės pirm. I. Gasparavičiūtė." **J.B.**

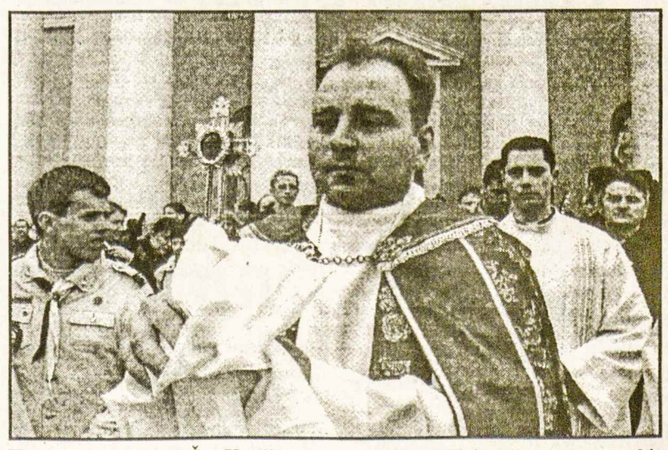

Kun. K. Latoža su Šv. Kryžiaus relikvijoriumi išeina iš Vilniaus arkikatedros-bazilikos, lydimas gausių maldininkų Ntr. "Kurier Wilenski"

Kanados lietuvių kapinėse prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę Mississaugoje šaulių vadai. Iš k.: Kanados šaulių rinktinės vadas P. Jonikas, išeivijos šaulių vadas M. Abarius, Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. ltn. J. Širvinskas, Toronto Vlado Pūtvio kuopos vadas V. Pečiulis

Sąjūdžiui – 15!

DR. RŪTA GAJAUSKAITĖ,
kriminologė

Gegužės 31 dieną Vilniuje, Kongresų rūmuose paminėjome Sąjūdžio 15 metų jubiliejų. Į VIII suvažiavimą susirinkome visi, kas Vingio parke tautos valią į nepriklausomybę pareiškėme, kas Baltijos kely rankomis apglėbę savo žemę laikėme, kas gyva siena seimą nuo omonininkų gynėme.

Susirinkome jau pražilę, bet giedrais veidais, kai kas ir su lazdele, bet šviesiomis mintimis ir atviromis širdimis. Susirinkę suvažiavimą pradėjome ir baigėme širdžiai brangiais posmais...

Ir atrodo nei vargo nebuvo, blokados bei pučai – praeity pražuvo. Susirinkę svarstėme šiandienos vargus ir rengėme ateities planus. Nors atrodytų, kad šiandien ES ir NATO dėka galėtume nurimti dėl Lietuvos valstybingumo, tačiau kyla nauji ar paaštrėja seni rūpesčiai ir darbams galo nematyti... Tai tautiškumo ir valstybinio saugumo problemos, teisingumo ir Lietuvos istorijos vertybės.

Neliko be atgarsio ir nūdienos aktualijos: plojimais pritarta rezoliucijoms dėl valstiečių, dėl pensijų dydžių, dėl invalidų skriaudų, moralinių problemų.

Dėl valstiečių suvažiavime nutarta: paremti žemdirbių reikalavimus valdžiai tęsėti pažadus dėl 140 mln. litų pagalbos, sureguliuoti produktų supirkimo kainas ir iki 2003 m. gruodžio grąžinti visas žemes ar kompensacijas už jas.

Pritarė suvažiavime dalyviai ir rezoliucijai dėl pažeistų konstitucinių teisių į pilną sovietmečiu uždirbtą pensiją, įvertinę jos sumažinimą kaip dalinį turto nusavinimą.

Ypatingai jautriai reagavo suvažiavimo dalyviai į rezoliuciją dėl invalidų diskriminavimo socialinio, visuomeninio ir politinio gyvenimo srityse. Pritarė neatidėliotinam, dar 2003 metų eigoje invalidų aprūpinimui protezais ir kompensacinėmis priemonėmis, įgalinančiomis integruotis į visuomenę.

Tautos moralės ugdymo srityje konstatuota neigiama žiniasklaidos įtaka, propaguojanti smurtą, diskredituojanti žmogiškus jausmus, perdėtai sureikšminanti seksą (neurozės forma). Nutarta, kad būtini įstatymai, cenzūruojantys smurtą, žmogaus orumą žeminančias bei demoralizuojančias temas spaudoje, radijuje, kine ir TV.

Neigiamai įvertino sąjūdiečiai ir akivaizdžiai neteisingą valstybės socialinę paramą pamestinukams ir šeimos vaikams, skatinančią visuomenės demoralizaciją. Nutarta siūlyti sulyginančias įstatymo pataisas.

Sąjūdžio 15 metų jubiliejaus renginiai, prasidėję VIII suvažiavimu, tęsis universiteto konferencijoje, seimo iškilmingame posėdyje, prezidentūroje iniciatyvinės grupės susirinkime. Estafetę užbaigs iškilmingu renginiu VI.15 Kauno sąjūdiečiai. Akivaizdu, kad Sąjūdis atgimsta bei telkia tautą naujam Lietuvos valstybės statybos etapui.

Be granatų ir sviedinių

Skaudžiai iškentėm priespaudos šaltį
Ir tamsias tas vergovės naktis.
Nereikėjo iš miego mums keltis.
Mes nebuvom užsnūdę išvis.

Per dešimtmečius ėjom, kovojom
Ir turėjom drąsos ir vilties, -
Niekada kelyje nesustojom
Dėl tautos gražesnės ateities.

Tik ką pančius numetę nuo rankų,
Laisvės jausmą suspėję patirt,
Dainomis mes sulaikėme tankus,
Su daina drąsiai ėjome mirt.

Ir šiandieną džiugu prisiminti...
Stebint žvilgsnius ir veidus žmonių,
Kad įstengėme laisvę apginti
Be granatų ir be sviedinių.

V. Korsakas

Mažosios Lietuvos kampelis išeivijoje. Tilžiškė Eva Banaitytė-Koch (žurnalisto ir muziko Valterio Kristupo Banaičio sesuo), dabar gyvenanti Vokietijoje, savo namo languose praeiviams rodo Kuršių nerijos vaizdus
Nuotr. M. Purvino, 2002.XI

Audiatur et altera pars

Priekaištai Amerikai dėl Irako

DR. PETRAS IRONIS-JOKUBKA

Skaitant *TŽ* labai dažnai tenka pastebėti Amerikos politikos kritiką bendrai ir Irako karą specialiai. Dabar ką tik perskaičiau dr. Jono Kuncos straipsnį. Kadangi aš esu Amerikos lietuvis ir *TŽ* skaitytojas, o tokių turbūt yra nemažai, atrodo, turėčiau teisę pareikšti savo mintis.

Amerika yra nuo teroristų skaudžiai nukentėjusi Kenijoje, Libane, Pietų Arabijoje, pagaliau Niujorke ir Vašingtone. Kiekvienas iš mūsų kenčia nuolatinę baimę išgirsti, kad yra susprogdintas koks nors svarbus objektas ir užmušta daugelis nekaltų žmonių. Jei teroristai paskelbė Amerikai karą, mes juk turime teisę gintis. Ačiū Dievui, kanadiečiai nekritikavo Afganistano karo. Bet vargšas Irakas, gal Iranas ir Syrija, pagal kanadiečius, kenčia nekaltai.

Prezidento G. Bush administracija skelbė, turėjusi pakankamai įrodymų, kad Irakas turi masinio naikinimo ginklų, kuriuos jis buvo pažadėjęs sunaikinti ir naujų negaminti. Juk jis prieš kurdus ir prieš savo piliečius tokias dujas yra naudojęs. Gal jas sunaikino, gal paslėpė, gal inspektoriai dar suras. Bet ar Hussein'ą nuversti nebuvo pakankamai pagrindo, žinant, kiek jis yra iššudęs nekaltų žmonių? *Draugo* redaktorė D. Bindokienė gegužės 15 d. vedamajame rašo: "Kasdien iš Irako sklinda baisios žinios ir dar baisesni vaizdai, patvirtinantys, kad Saddam Hussein diktatoriškas režimas nesiskiria nuo Stalino, Hitlerio ar kurio kito despoto laikų... Tereikia išgirsti gyvų išlikusių liudijimus, ir suprasime, kad karas Irake visgi atnešė laisvę milijonams. Argi tokio argumento nepakanka?" Baigia D. Bindokienė.

Tai atsakymai į formalius klausimus. Kas slepiasi tarp eilučių gal yra svarbiau, bet oficialiai tikriausia niekada nebus skelbiama. Laimėti karą prieš musulmonų teroristus bus galima tik tuomet, kai bus sukontroliuoti jų pajamų šaltiniai. Tą gali padaryti arba demokratiškai išrinktos tų valstybių valdžios arba Jungtinės Tautos. Nedaugeliui pasaulio musulmonų rūpi Palestinos arabų reikalai. Tuo rūpinasi tik fanatikai, kurių yra labai nedaug, bet jie yra agresyvūs ir nori kontroliuoti mases ir per religiją įtikinti lengvatikius, kad tik per šventą karą, žudant netikėlius yra lengviausia patekti į dangų. Tokie fanatikai dažniausiai yra turtingi, palaiko ir palaikys su savo pinigais teroristus tol, kol jų nesukontroliuos demokratiškai išrinktos valdžios, kurioms savi reikalai daugiau rūpės negu Palestinos arabų. Blogiausiu atveju į tą reikalą turi įsikišti Jungtinės Tautos. O kol Jungtinės Tautos nutars, ką daryti, atsakomybę turi nešti Amerika.

Dr. Kunca rašo, darosi aišku, kokios buvo tikros to karo priežastys: nafta ir Izraelis. Nafta, aišku, Amerikai svarbi, bet ne tik dėl to, kad ji turėtų iš to naudos. Amerikai bus svarbu atiduoti naftos prekybą į rankas pačių irakiečių, kuriems daugiau rūpės savi reikalai negu Palestinos arabų.

Praeitame kare nugalėtas Husseinas buvo pažadėjęs negaminti masinio naikinimo ginklų – atominių, biologinių ir cheminių. Kadangi juo nebuvo galima pasitikėti, reikėjo siųsti Jungtinių Tautų tikrintojus. Jis tuos tikrintojus įsileido, bet greit juos išvarė. Jei iš tikrųjų jis nieko blogo nemanė daryti, galėjo tuos tikrintojus palikti. Kada nugalėtasis rodo savo kaprizus, jam turi būti aišku, kad jis gali iššaukti konfrontaciją.

Dr. Kuncai turėtų būti aišku, kad norint surasti ir nubausti nekaltų žmonių žudikus, gali tekti griebtis ir griežtesnių priemonių. Atrodo, kanadiečiai nori būti liberalesni negu mūsų liberalai, kurie nori žmogžudžiams duoti didesnes teises negu nukentėjusiems. Juk žudymai nekaltų žmonių kartojasi. Jei Amerika nieko nedarytų, teroristai pasigamintų patys ar jiem pagamintų agresyvios valstybės masinio naikinimo ginklus ir pradėtų sprogdinti Amerikos miestus ar nuodyti žmones. Savižudžiams tai gali būti lengvai prieinama.

Dr. Kunca, kaltindamas Amerikos "imperializmą", spėlioja, kaip ji išnaudos Irako naftą savo tikslams. Ar nevertėjo dr. Kuncai palaukti su savo spėliojimais ir pamatyti, ką iš tikrųjų Amerika darys ir tik tada daryti išvadas. Reikia manyti, kad JAV sugebės į Irako politiką įtraukti ir kitas tautas, ką ji daro Afganistane. Kanados lietuviai, atrodo, palaiko savo liberalą ministerį pirmininką Jean Chretien, kurį buvęs Kanados ministeris pirmininkas Brian Mulroney pavadino "buffoon" už surežisavimą tarp Kanados ir Amerikos skilimą, kuris pablogino Kanados reputaciją pasaulyje. (*St. Petersburg Times,* 2003.VI.1 psl. 22 A).

Per 2001 m. rugsėjo 11 d. teroro veiksmus Amerika gavo gerą pamoką, kad ji negali laukti iki viso pasaulio žmogžudžiai įsibraus į mūsų šalį ir pradės griauti miestus. Mes turime jiem pastoti kelią jų pačių valstybėse. Visų pirma visi diktatoriai, kurie pažeidžia savo žmonių civilines teises ir gamina ar ruošiasi gaminti masinio naikinimo ginklus ir žada juos panaudoti, turi būti priversti atsisakyti tų planų ir leisti Jungtinių Tautų inspektoriams tai patikrinti. Jei jie to nedarys, kitos išeities nėra kaip tik jėga juos nuversti. Taip Šiaurės Korėjos diktatorius Kim Jong Il turi vykdyti savo įsipareigojimus, o Iranas turi vykdyti savo pažadus. Syrija turi atsisakyti savo "globos" Libane, o Iranas turi susitvarkyti su savo globojamais teroristais, kurie turi prieglaudą Libano žemėje. Reikia manyti, kad Amerika sugebės susitvarkyti su Iranu, kol jos karinės pajėgos tebėra artimuose Rytuose ir tuo pačiu laiku suorganizuos koaliciją priversti Šiaurės Korėjos diktatorių laikytis savo įsipareigojimų ir įsileisti Jungtinių Tautų inspektorius.

Dr. Kunca kritikuoja Ameriką, kad ji skubėjo tvarkyti Iraką, kai tuo tarpu daug pavojingesnis diktatorius Š. Korėjoj tebėra nenubaustas. Amerikai reikėjo skubėti tvarkyti Iraką ne dėl to, kad jis buvo tiek pavojingas dabar. Amerikai reikėjo skubiai tvarkyti Izraelio ir Palestinos reikalus. Ten kasdieniniai žudymai jau vyksta beveik treji metai ir jokio galo nematyti. Sprendžiant Artimųjų Rytų problemą, reikia, kad Amerikos karinės pajėgos ten veiktų. Nei Irakas, nei Iranas, nei Pietų Arabija ir pagaliau nei Syrija savo noru nepadės išspręsti palestiniečių problemos. Tik spaudžiamos tos valstybės bus priverstos objektyviai galvoti ir neremti teroristų.

Jau per 50 metų Palestinos pabėgėliai gyvena provizoriškai įrengtose stovyklose vargingai šelpiami Jungtinių Tautų ir turtingų arabų valstybių. Taip negali tęstis amžinai. Gal apie du milijonai Palestinos arabų neturi darbo ir jokios ateities. Izraelis negali jų priimti. Tai būtų kilpa ant jo kaklo. Su visų arabų valstybių pagalba jiems turėtų būti surasta vieta nuolatiniai apsigyventi. Vieną kartą jie turėtų prieiti išvadą, kad jie gali turėti tik tiek vaikų, kuriuos galėtų išmaitinti ir išlavinti. Kitu atveju jie tik tarnaus kaip savižudžiai rekrūtai. To reikia siekti per auklėjimą.

Be Amerikos kišimosi Izraelio – Palestinos klausimas niekada nebus išspręstas. Į tą nedidelį smėlynų plotą reiškia pretenzijas dvi valstybės. Ir viena, ir kita turi lygias teises. Reikia skaitytis su įvykusiu faktu, kad arabai į anksčiau užimtas Izraelio sritis niekada negalės grįžti. Nėra tos jėgos, kuri galėtų priversti Izraelį tai daryti. Musulmonai bando priversti Ameriką, kad neremtų Izraelio. Bet juk visos valstybės remia savo daugiškas tautas. O jei Amerika ir neremtų Izraelio, yra pakankamai turtingų žydų, kurie Izraelį paremtų. O su laiku Izraelis ir pats bus pajėgus išsiversti.

Amerika, išprovokuota į karą prieš teroristus, neturi sustoti iki jie nebus nugalėti ir demokratijos viešpataus pasaulyje.

Jei klausimas su musulmonų teroristais būtų išspręstas palankiai laisvo pasaulio pergale, liktų dar jautrus Kinijos-Rusijos klausimas. Prieš kokius dvylika metų Kinijoje įvesta vieno vaiko sistema neveikia. Per tą laiką ten gyventojų skaičius padidėjo apie 200,000,000. Tai bomba, kuri gali kada nors sprogti. Kiniečiai dabar bando taikiu būdu plėstis į retai apgyventus Sibiro plotus. Kaip ilgai jie galės tai daryti? Gal gyventojai patys pradės praktikuoti dviejų vaikų sistemą, kaip kad daro pažangios valstybės – Amerika, Japonija, Anglija, Vokietija, Prancūzija, Italija. Bet tokia politika paprastai be tragedijų neapsieina. Lietuvos gyventojų prieauglis tarpkariniu laiku irgi smarkiai didėjo. Kai bolševikų okupacijos laiku gyventojai iškentė didelius vargus ir pradėjo kontroliuoti gimimų skaičių, tos kontrolės tebeprisilaiko ir dabar. Kinija yra valdoma disciplinuotos diktatūros ir turi tris kartus daugiau gyventojų negu Rusija. Rusija per amžius vargšama alkoholizmo ir korupcijos, niekada nebeprilygs Kinijai ir konvencionaliais ginklais prieš ją negalėtų atsispirti. Gali kilti tarp jų karas su masinio naikinimo ginklais. Atsižvelgiant į Rusijos didžiulius žemės plotus, joje per karą galėtų išlikti didesnis žmonių skaičius. Būtų protinga, kad į tokį karą neįsiveltų Vakarų demokratijos. Kai tos tautos vieną kitą smarkiai apnaikinusios pradės atsigauti, kiniečiai prieis išvadą, kad tik jie patys savarankiškai turi kontroliuoti savo gimimų skaičių. Taip persiauklėdama žmonija gali užsitikrinti ramų gyvenimą ilgiems amžiams.

"Lietuvos kelias"...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

saugą", "Teisė į apsaugą nuo skurdo ir socialinės atskirties").

Šiuo metu kiekviena ES valstybė pati sprendžia, kokio dydžio pensijos ar pašalpos yra skiriamos. Lietuvai įstojus į ES, pensijų dydis, kaip ir visa socialinių išmokų sistema, savaime nepasikeis. Tačiau mūsų šalyje vidutinė pensija siekia vos 28% vidutinio atlyginimo, o ES šalyse vidutinė pensija sudaro apie 75-85% vidutinio darbo užmokesčio. Daugelį metų mūsų šalyje taip ir nebuvo vykdoma nuosekli pensijų reforma, dabartinio pensinio ir vidutinio amžiaus žmones pasmerkiant žiauriam skurdui senatvėje. Pensinio amžiaus gyventojų dalis Lietuvoje (apie 20%) yra artima Europos vidurkiui, tačiau mūsų valstybėje senatvės pensijoms išleidžiama tik nepilni 5% BVP (ES šalyse senatvės pensijoms vidutiniškai skiriama 9-12% BVP). Daugiau kaip 800,000 Lietuvos pensininkų ar ikipensinio amžiaus žmonių ir toliau yra bloškiami į gėdingai skurdaus ir nevilties kupino jų gyvenimo užribį.

Akivaizdu, kad pensijų didinimo galimybes Lietuvoje riboja ne gerėjanti ekonominė padėtis, bet nedemokratinis ir ciniškas, dar iš sovietmečio užsilikęs požiūris į vyresniąją žmonių kartą kaip buvusią pigią ir savo žmogiškąją vertę praradusią darbo jėgą.

– Dėkojame už pokalbį.

Elona Gubavičiūtė

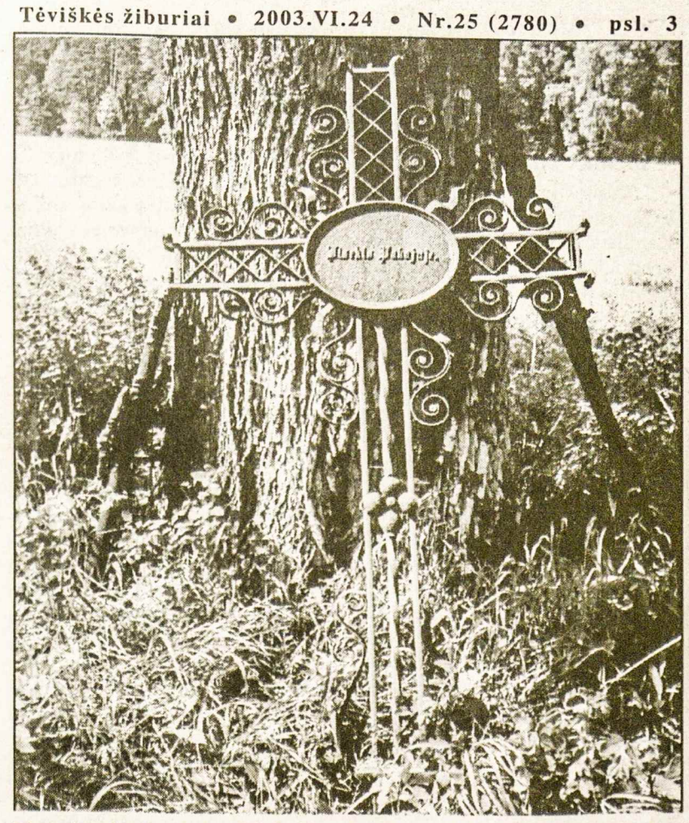

Lietuvininkų kapinėse Klaipėdos krašte sovietmečiu išlaužytus bei išvartytus kryžius dabartiniai tvarkytojai atremia į medžius
Nuotr. M. Purvino, 2003.V.

"Ir vėl naują auką paviliojo kapai"

A. a. inžinierius Steponas Šetkus

G. BREICHMANIENĖ

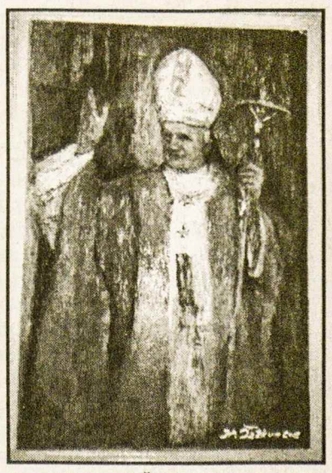

A.a. Stepono Šetkaus paskutinis spalvotas kūrinys – popiežiaus Jono Pauliaus II portretas

Birželio 12 d. į amžino poilsio vietą Šv. Jono kapinėse Mississaugoje palydėjome inž. Steponą Šetkų. Tai labai spalvinga asmenybė, kurią daugelis žinojome ir pažinojome ar tai iš jo straipsnių *Tėviškės žiburiuose,* ar tai iš jo meniškai nutapytų paveikslų ir portretų, ar tai iš jo visuomeninio darbo, vadovaujant St. Catharines lietuvių bendruomenei, sėkmingai rengiant Kanados Lietuvių dienas, sakant prakalbas ir t.t. Tai buvo nepaprastos energijos ir gabumų žmogus, kuris neatsisakė jokio darbo, jei tai lietė lietuvišką veiklą, jei tuo galėjo prisiminti Lietuvą ir jos kančias sovietinėje okupacijoje.

Mūsų šeimos susitiko pirmą kartą 1948 m. pereinamoje stovykloje Vendorfe, Vokietijoje, iš kur mūsų vyrai išvyko aukso kasti į tolimą nežinomą kraštą Kanadą, o žmonos su vaikais palikome Vokietijoje laukti, kol vyrai susitaupys šiek tiek pinigų ir galės mus išsikviesti pas save. Nors tas laukimas truko tik aštuonis mėn., mums atrodė, kad tai amžinybė, ir pradėjome rašyti laiškus savo vyrams, kad važiuotų į Otavą ir reikalautų išskirtas šeimas kuo greičiau vežti į Kanadą, nes prasidėjusi Berlyno blokada mus dar labiau baugino. Aišku, mūsų vyrai išrinko S. Šetkų ir išsiuntė į Otavą. Jau ir tada jiems buvo aišku, kad Steponas moka vadovauti ir savo reikalus ginti. Prieš Kalėdas visos šeimos atsirado Kvebeko provincijoj mažame aukso kasyklų miestelyje Cadillac.

Čia gyvandami lietuviai laikėsi viename būryje. Sekančiais metais nutarėme vietos gyventojus nustebinti ir suorganizavome Vasario 16 minėjimą-koncertą. Didžiausias entuziastas buvo Steponas Šetkus: jis ir sceną išpuošė lietuviškais motyvais, ir prakalbą pasakė angliškai, o tai padaryti tik jis ir galėjo, nes Pinnebergo Pabaltiečių universitete buvo anglų kalbos lektorium.

Pasibaigus darbo sutarčiai, aukso kasėjai lietuviai išsiskirstė po visą Ontario provinciją. Metai bėgo nešdami vis naujus įvykius... S. Šetkaus šeima apsigyveno St. Catharines mieste, kur jis gavo gerai apmokamą darbą "General Motors" bendrovėje. Tačiau seniai užsimezgusios draugystės niekada nenutrūko, o S. Šetkaus kūrybinga dvasia mus vis pradžiugindavo ar tai savo meniškų portretų, gamtos vaizdų parodomis, ar savo prisiminimų nuotrupomis lietuviškoje spaudoje. Jis ėjo su gyvenimu, stebėdamas pasaulinius įvykius, o Lietuvos taip stebuklingai atgauta nepriklausomybė jį nepaprastai pradžiugino. Dar suspėjo jis aplankyti Lietuvą, savo gimtinę ir jaunystėje išvaikščiotus kelius, prisiminti studentavimo laikus... Buvo visados linksmas ir draugų būryje užvesdavo linksmas, nuotaikingas dainas, prisimindavo jaunystės nerūpestingas studentiškas dienas.

Paskutiniaisiais gyvenimo metais liga atėmė daug jėgų, tačiau nepalaužė jo optimizmo šviesiai žiūrėti į gyvenimą, susitikti su draugais ir su jais pakeliauti prisiminimų labirintais... Kol jėgos leido, jis nepaleido teptuko iš savo rankų. Paskutinis jo kūrinys – popiežiaus Jono Pauliaus II portretas. Dažnai jis atsisėsdavo ir prie rašomosios mašinėlės. Ilgos ligos išvargintas jis paskutinį kartą užmerkė akis nuoširdžių draugų globoje.

Jis atsigulė amžinam poilsiui šalia savo jau anksčiau iškeliavusios žmonos Marijos. Tebūna jiems lengva svetingos Kanados žemė, ir iki pasimatymo amžinybėje!

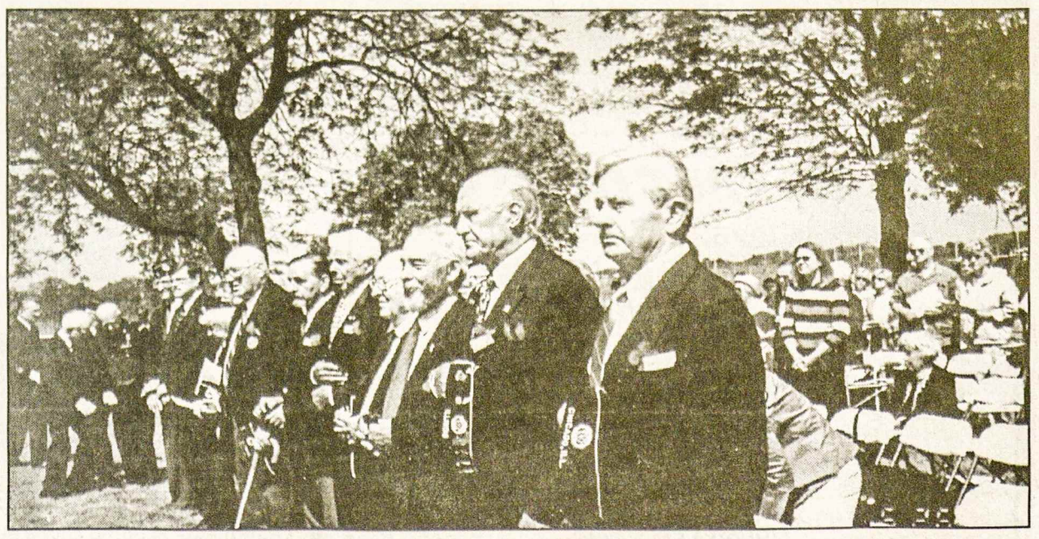

Vaizdas iš sukaktuvinių iškilmių – 100 metų minėjimo Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Čikagoje gegužės 26 d.
Nuotr. Ed. Šulaičio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

BENDRADARBIAUS UOSTAI

Rusijos ir Lietuvos transporto ministerių iniciatyva rengiamas Karaliaučiaus ir Klaipėdos uostų bendradarbiavimo projektas buvo aptartas krovinių transporto savininkų konferencijoje birželio 16 d. Projektas, pavadintas "2K", grindžiamas tarpvalstybine sutartimi dėl ilgalaikio bendradarbiavimo, praneša Rosbalt žinių agentūra. Jau praėjusių dvejų metų bendradarbiavimas padidino krovinių judėjimą abiejuose uostuose. Šių metų pirmo ketvirčio rezultatai rodo, kad Karaliaučiaus uoste krovinių judėjimas siekė 3 mln. tonų, padidėjo 33% nuo praėjusių metų to paties laikotarpio, Klaipėdoje – 5.5 mln. tonų rodė 16% augimą. Projektu siekiama kuo pilniausiai naudotis uostų teikiamomis perkrovimo ir gabenimo galimybėmis.

DAUGIAU NAUDOJA OMNITEL

Birželio 11 d. Omnitel nešiojamo telefono ryšio vartotojų skaičius pralenkė nejudomo ryšio paslaugų teikėjo Lietuvos telekomo klientų skaičių, praneša Europmedia. Omnitel klientūra išaugo 40,000 iki 887,000, o Lietuvos telekomas pirmo ketvirčio pabaigoje liko su 886,700. Nešiojamus telefonus vartoja 47.6% visų Lietuvos gyventojų, Latvijoje – 41%, Estijoje – 63%.

EKSPORTUOS KAULIENĄ

Lietuvos ryto žiniomis (2003.-VI.18), Europos sąjungos Nuolatinis maisto grandies ir gyvūnų sveikatos komitetas suteikė teisę eksportuoti į ES šviežią kiaulieną ir jos produktus. Nei Latvija, nei Estija tokios teisės negavo. Lietuvos gamintojai, nors ir būdami nedideli ES masteliais, galės anksčiau užimti bent dalį rinkos. Iki šiol gamintojai turėjo teisę eksportuoti į ES tik termiškai apdorotus kiaulienos gaminius. Šiuo metu Lietuvoje išduota 18 europinių veterinarijos numerių, nors mėsos perdirbimo įmonių skaičius siekia arti 300. Pasienio ir transporto valstybinės veterinarijos tarnybos duomenimis, per penkis šių metų mėnesius iš Lietuvos eksportuota 2852 tonos mėsos ir jos produktų.

APDOVANOJO MINIĄ

Birželio 17 d. Panevėžio naujausia parduotuvė "Maxima" pritraukė tūkstančius žmonių atidarymo proga paskelbusi, kad atvykusieji galės laimėti vertingų dovanų. Kiekvienas, pirkęs prekių ne mažiau kaip už 40 litų, galėjo pasukti laimės ratą ir išlošti kokią nors dovaną. Tiek žmonių susirinko, norėjo patekti į parduotuvę, kad reikėjo kviestis į pagalbą policiją juos sulaikyti. Virš minios skridęs sraigtasparnis paleido 3000 teniso kamuoliukų su lapukais, kuriuose surašytos dovanos, daugiausia nebrangios – bulvių traškučiai, šokoladai. Dovanų "lietus" antrą kartą surengtas pirkėjams Lietuvoje – pirmą kartą – atidarant "Akropolį" Vilniuje. Panevėžio antroji atidaryta "Maxima" yra 14-ta Lietuvoje, rašo *Lietuvos rytas*.

SEIMO ATOSTOGOS

Lietuvos seimo pavasario sesija, turėjusi baigtis birželio 30 d., pratęsta iki liepos 4 d., praneša ELTA/LGTIC. Seimo pirmininko pirmojo pavaduotojo Česlovo Juršėno nuomone, šią vasarą neturėtų prireikti šaukti neeilinės sesijos nei liepos, nei rugpjūčio mėnesiais, nors gali tekti rugsėjo mėnesį savaitę anksčiau pradėti darbą visuotiniuose posėdžiuose. Parlamentarai tikisi priimti euro-integracinius įstatymus pratęstoje sesijoje bei ratifikuoti kai kuriuos tarptautinius dokumentus. Rudens sesija prasideda rugsėjo 10 d. ir baigiasi gruodžio 23 d.

KARO LAIVAI PRATYBOSE

Lietuvos karinių jūrų pajėgų kariai dalyvaus Baltijos jūroje tarptautinėse laivyno pratybose BALTOPS, rašo ELTA/LGTIC. Pratybos prasidėjo birželio 6 d, dalyvaujant trims Lietuvos karo laivams – fregatai "Aukštaitis", minų paieškos laivams "Kuršis" bei "Vėtra". Pratybose mokomasi vykdyti sulaikymo operacijas, eskortavimą, minų likvidavimą, desanto išlaipinimą, civilių evakuavimą. Šių metų mokymuose pirmą kartą dalyvaus ir sausumos pajėgos – į Danijai priklausančią Bornholmo salą išvyko ir Vakarų karinės apygardos karių būrys.

KARIAI ARMĖNIJOJE

Birželio 14 d. trylika karių iš Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytenio motorizuotojo pėstininkų bataliono ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų 4-osios rinktinės išvyko į tarptautines pratybas "Cooperative Best Effort 03" Armėnijos sostinėje Jerevane. Lietuvos kariai mokysis drauge veikti tarptautinėse taikos palaikymo misijose. Šios pratybos – didžiausios bendradarbiavimo taikos labui ("Partnership for Peace") ir didžiausios kasmet rengiamos pratybos Pietų Kaukaze. Dalyvauja kariai iš daugiau kaip 15 ŠAS narių ir narystės siekiančių valstybių. Lietuvos karių išlaidas apmoka JAV gynybos departamentas.

LAIVAI KANADOJE

Du lietuviški laivai palikti Newfoundland uoste Bay Roberts susilaukė vyriausybės dėmesio. Žuvininkystės departamentas turės pasirūpinti kaip pašalinti laivus "Sėkmė" ir "Tremainis", kurie buvo sulaikyti prieš pusantrų metų dėl nesumokėtų sąskaitų. Uosto administracija pati neturi lėšų traukti savininkus teisman, prašo departamento pagalbos išvilkti rūdijančius ir žiurkų apgyvendintus tralerius iš uosto, kuriame jie užima vietą ir gali pradėti teršti vandenį, skelbia "Canadian Press". **RSJ**

Anapilio vaikų choras "Gintarėliai" atlieka Pasaulio lietuvių dainų šventės programą "Vilčių Nemunai" Hamiltono Aušros Vartų parapijos gegužinėje Giedraičio klube š.m. birželio 7 d. Kairėje vadovė D. Grigutienė, prie vargonėlių – E. Morkūnienė **Nuotr. G. Repečkos**

Lietuvos šiokiadienių pramogos

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Veido reporterė Baltrušaitytė nuėjo taip pat apklausinėti kito specialisto, Vilniaus un-to Komunikacijos fakulteto docento Žyginto Pečiulio, kokia jo nuomonė apie lietuviškų teleromanų kokybę. Jisai sutiko, jog *Gedimino II* sėkmę nulėmė vykusiai pasirinktas siužetas. Jo manymu, "geras lietuviškas serijalas dabar tiesiog neįmanomas be politikos, nes mūsų visuomenė gana politizuota". Panašiai, pasak jo, atspindįs mūsų laiką ir serijalas *Dapkai ir Butkai*, kur pilna politinių aktualijų ir net vykstąs grožio karalaičių konkursas.

Z. Pečiulis neužginčija, kad mintis kurti lietuviško standarto teleromaną yra graži, tačiau sunkiai įgyvendinama. Mat serijalų standartai, jo nuomone, esą schematiniai. Ir lietuviški teleromanai taikosi prie esamų rinkos sąlygų. Tai aiškiai matyti žiūrint pakaitom tų pačių komandų kurtas *Giminių* ir dabar *Dapkų ir Butkų* serijas. Prieš dešimtį metų kurtas pirmasis, palyginti su antruoju, dar meninis filmas, kadangi valdiškos televizijos prieglobstyje galėjęs sau leist kur kas daugiau.

Neprieštaravo šiai nuomonei ir A. Ilginis, pripažindamas, kad ano meto pusantrų *Giminių* serijos sąmata atitinkanti dabartinių penkių *Dapkų ir Butkų* serijų sąmatą.

Laimingu sutapimu apie tą (D ir B) seriją plačiau pasakoja Aldona Rimkuvienė *Valstiečių laikraštyje* (2003.II.14). Mat savaitės pabaigoj buvo užbaigta filmuoti Druskininkų viešbutyje dešimtosios *Dapkų-Butkų* serijos pabaiga.

Scenarijaus autorius, Bronius Bučma, pasak p. Rimkuvienės, yra daugelio apsakymų ir apysakų paaugliams autorius. Jisai nustūmęs į šalį pradėtą rašyti romaną *Būk geras, Jackau, nemirk!* ir ėmęs vedžioti serijos herojus gyvenimo ir siužeto vingiais. Jam sukiršinti ir vėl sutaikyti savo herojus – vienas juokas. Štai kaip bandomas atpasakoti teleromano fabulos raizgalas.

Pykstasi du viename kaime gyvenantys žmonės, kurių sodybas skiria vos pora šimtų metrų. Priežasčių daug. Pati seniausia: Butkai kilę iš senos bajorų giminės. Į tą kaimą atsikėlę dar XIX š. iš Karaliaučiaus. Pas vieną proprosenelę tarnavo piemeniu toks suvargęs Dapkus, iš kurio kilo visa jo giminė. Be to, Dapkų žemė priklauso vienai seniūnijai, Butkų – kitai. O seniūnai – skirtingų partijų nariai.

"Niekur nedingsi. Atvažiuoja seniūnas ir klausia, ar padarei taip, kaip liepiau?" Kaip pasako, taip ir gyvename. Mums prezidentas – ne Vilniuje, o mūsų pačių kaime. Jei nebūtų to gyvenimiško konflikto, taptų neįdomu. Kai mes su Dapkais susipykstame, pykstasi ir seniūnijos. Užtat paskui saldu taikyti. Tada galima su kaimynu nuėjus į mišką išsivaryti šlakelį kitą "naminukės", - sako aktorius Petras Dimša, kuriantis Butkaus personažą. Neseniai ant Butkų ir Dapkų žemės "rubežiaus" augo graži eglė kurią nupjovė Butkus ir pardavė ar padovanojo savivaldybei. Ten per Naujuosius metus aikštėje ir stovėjo išpuošta eglė, kuri iš tiesų priklausė abiems kaimynams. Kaip gali atleisti už tokią kiaulystę? Todėl Dapkus neapsikentęs ir nušovė Butkaus šunį.

Serijalo siužetas prisodrintas politinėmis, ekonominėmis aktualijomis, kurios, praėjusios per Dapkų ir Butkų gyvenimą, atrodo komiškos. Jaunimas tik ir taikosi išlėkti į užsienį, patekti į NATO kariuomenę arba į pramogų verslą. Neatsilieka nuo jaunųjų ir Bočelis. Senolis, imasi žygių, kad mylimiausioji vaikaitė išeitų į žmones – "uždangstęs langus, uždegė visas šviesas ir pradėjo savąją mergytę, vos pridengtą lengvo audeklo draperijomis, fotografuoti".

Rezultatą žinome – gražios fotografijos Valiusei atvėrė kelią į "Miss Lietuva" konkursą. "O tada jau ir 'Miss Europa' nebetoli", - svajoja Bočelis, nepaleidžiąs laikraščio iš rankų ir dienų dienas sėdintis prie įjungto radijo, Bočelis nenori atsilikti nuo gyvenimo.

Gedimino Girdvainio kuriamas Dapkaus personažas apniktas abejonių ir rūpesčių. Aktorius sako, kad jam patinka vaidinti sodžiaus žmogų, kuris gali išėjęs į laukus išsirėkti, ir niekas jo negirdės. Pasak aktoriaus, miestietis – nekalbus, užslėptas, kompleksuotas. "Mes visi lietuviai esame neaišku kuri karta nuo žagrės, jei atidžiau pažiūrėsime – iš kišenės kyšančią žagrės rankeną išvysime. O dėl savo Dapkų šeimos esu susirūpinęs: jei žmogus turi gražią dukterį, žmoną ar mašiną, negali ramiai miegoti. Nesi tikras, ar rytė, pabudęs, besurasi".

"Kartą rūkydami Bučmos namų balkone, kalbėjomės, kaip visiems nusibodo iš piršto laužtos istorijos. Todėl nutarėme sukurti televizijai ką nors tikro. "Dapkai ir Butkai – gyvi žmonės. Tai liaudies balsas!" - sakė serijalo režisierius Valdas Babaliauskas.

Hamilton, Ont.

A.a. Steponui Šetkui, mirus, užjausdami sūnų Marijų ir artimuosius "Pagalbai Lietuvos vaikams" $5 aukojo F. M. Gudinskai.

A.a. Petronelei Cypienei mirus, reikšdami užuojautą sūnui Petrui su šeima ir visiems giminėms "Pagalbai Lietuvos vaikams" aukojo: $10 – J. Astas; $5 – F. M. Gudinskai. Dėkojame už aukas –

PLV komitetas

St. Catharines, Ont.

IR VĖL PRARADOME vieną mūsų lietuviškos šeimos narį. Birželio 2 d. "Hotel Dieu" ligoninėje išsiskyrė su šiuo pasauliu ilgokai kovojęs su nepagydoma plaučių liga – **a.a. Juozas Glizickas**. Šio ramaus būdo tautiečio netekties liūdesyje jungiamės kartu su likusia jo žmona Marta, šeima, draugais ir giminėmis Lietuvoje. Gedulines šv. Mišias aukojo Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonas kun. Juozapas Žukauskas, OFM, Angelų Karalienės šventovėje.

PAKEISTAS ŠV. MIŠIŲ LAIKAS. Nuo gegužės 31 d. šv. Mišios yra aukojamos šeštadieniais – 6 val. vakaro toje pačioje Angelų Karalienės šventovėje – 75 Rolls Ave. **Z.S.**

Sovietinė kompaktinė plokštelė

Vienašališki vaizdai, iškreipiantys sovietinę tikrovę, tarnaujantys propagandai

L. STANKEVIČIUS

Lietuvoje neužilgo bus išleista kompaktinė plokštelė *Sovietinė Lietuva, kaip mes gyvenome 1953-1985 metais*.

Iš šios plokštelės netrukus sovietinio gyvenimo būdo mokysis Lietuvos moksleiviai.

Plokštelės leidėjai – Švietimo kaitos fondas ir uždaroji akcinė bendrovė "Terra Media", nemokamai jas išplatins šalies mokyklose.

Atviros Lietuvos fondo būstinėje buvo surengtas kompaktinės plokštelės pristatymas, su kabančiais Lenino portretais ir "raudonais" šūkiais. Raudonais kaklaraiščiais ryšinčios pionierės verčia pajusti sovietmečio dvasią.

Į šios plokštelės pristatymo salės vidų buvo įmanoma patekti tik pasistumdžius ilgokoje eilėje.

Šios idėjos autorius ir įgyvendintojas Vytautas Toleikis pabrėžė, kad pristatoma plokštelė yra rimtas sumanymas. Pagrindinis jos tikslas – sumažinti kartas skiriančią takoskyrą. Kadangi praėjęs nepriklausomybės dešimtmetis užaugino kartą žmonių, beveik nieko nežinančių apie tai, kaip gyveno jų tėvai.

Labai keista, kad lietuviai vis negali atsikratyti tos komunistinės šmėklos ir kaip užkerėti vis dar prisimena ją.

Jei Vytautas Toleikis norėjo parodyti sovietinius laikus, tai reikėjo rodyti kaip lietuviai buvo tremiami gyvuliniuose vagonuose į Sibirą ir kaip jie ten vargo. Kaip žmonės buvo kankinami kalėjimuose. Kaip stribai niekino partizanus ir juos nužudytus išmesdavo turgaus aikštėse. Kokios būdavo eilės dėl duonos prie maisto krautuvių. Kaip vitrinoje buvo išstatytos tiktai duona, silkės, arbūzai, degtinė ir daugiau nieko kito. Tuomet ši plokštelė būtų pasiekusi savo tikslą.

O dabar jaunimas matys, kaip linksmai praleidžia laiką pionieriai, šokdami, sportuodami. O jaunimui to tik ir reikia. Jiems toks gyvenimas gali patikti ir nereiktų stebėtis, jei jie pradėtų steigti raudonus ratelius.

Įdomu ar tai toks buvo Vytauto Toleikio tikslas sudominti jaunimą komunistiniu gyvenimu?

Kadangi jis sakė, kad reiktų jaunimui parodyti, kaip gyveno jų tėvai, tai kodėl jis nesukūrė plokštelės ir apie vokiečių okupaciją, parodančią ir vokiško gyvenimo būdą.

Kodėl Lietuvos valdžia nieko į tai nereaguoja ir leidžia rodyti tokį šlamštą, komunistinę propagandą mokyklose?

Net ir pati Rusija nerodo savo mokyklose komunistinio "rojaus", kurį jau visi norėtų užmiršti.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Buvęs Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus, viešėjęs JAV-se, š.m. gegužės 2 d. Lietuvos ambasadoje Vašingtone per priėmimą šio krašto lietuvių organizacijų veikėjams įteikė apdovanojimus, jo paties paskirtus dar prezidentavimo metu. LDK Gedimino ordino Riterio kryžiais apdovanoti: Amerikos demokratų lygos pirm. R. Česonis, buvęs Pasaulio lietuvių bendruomenės atstovas Vilniuje J. Gaila, buvusi Lietuvių bendruomenės atstovė Vidurio ir Rytų Europos koalicijoje bei JAV LB įstaigos direktorė A. Pakštienė, Lietuvos ambasados Vašingtone ministeriai-patarėjai R. Norkus ir K. Jankauskas; NATO žvaigždėmis: *Amerikos balso* korespondentė V. Vengrienė, "Laisvos Europos" radijo darbuotoja Asta Banionytė, Lietuvos ambasados ministerė-patarėja J. Kriskovičienė, II sekretorė S. Smaidrytė ir II sekretorius A. Spurga. Po apdovanojimų buvęs prezidentas pasakė trumpą ir nuoširdžią kalbą pasidžiaugdamas, kad Lietuva sparčiai visais atžvilgiais auga, paprašydamas išeivijos tautiečius darbuotis ir eiti kartu su Lietuva. Jis buvo atvykęs dalyvauti į JAV-bes Amerikos laimėjimų akademijos (American Academy of Achievement) metinės konferencijos renginius. Jis taipgi susitiko su JAV senatoriais R. Byrd, T. Lott, R. Durbin, C. Levin ir su kongreso nariu J. Šimkumi (Shimkus) bei atstovų rūmų pirmininku D. Hastert.

(*Draugas,* 2003 m., 96 nr.)

Estija

Lietuvos prezidentas Rolandas Paksas š.m. balandžio 22-24 d.d. darbo vizitu lankėsi Estijoje. Jį Lietuvos ambasadoje Taline sutiko šio krašto Lietuvių bendruomenės nariai. Kaip tik buvo povelykinė savaitė. Velykų švenčių Mišias lietuviams, dalyvaujant ir prezidentui R. Paksui, aukojo vysk. Stefen Zubrigger, Vatikano nuncijus Lietuvai, Latvijai ir Estijai, o taip pat Estijos nunciatūros generalinis vikaras mons. Philippe. Per pamaldas *Ave Maria* giedojo solistė Asta Krikščiūnaitė iš Lietuvos. Po pamaldų Estijos lietuvių bendruomenės pirm. Rasa Unt pasveikino Lietuvos prezidentą, o pastarasis savo žodžiu atsakė į sveikinimą ir pasirašė ELB metraštyje. Tai trečias toks Lietuvos valstybės vadovo parašas. Po pietų Estijos valstybinėje bibliotekoje susirinko kviesti svečiai: Estijos prezidentas Arnold Ruutel, Estijos ambasadorius Lietuvai Rein Oidekivi, Lietuvos ambasadorius Estijai Antanas Vinkus, kiti diplomatai, Estijos kultūrinio gyvenimo atstovai bei Estijos lietuvių bendruomenės nariai. Ta proga R. Paksas atidarė grafiko Arvydo Každailio heraldikos parodą; kalbėjo ir pats dailininkas. Padainavo sol. Judita Leitaitė, akompanuojant Vaivai Blažienei. Salė buvo papuošta Lietuvos prezidento ir Lietuvos miestų herbais.

Kitą dieną, balandžio 24, prez. R. Paksas Tartu universitete atidarė Lietuvos garbės konsulatą. Naujoji konsulė prof. Birutė Želvytė-Klaas savo žodyje pažymėjo, kad esanti labai laiminga, kai jai likimas lėmęs augti ir brėsti dviejų skirtingų kalbų ir kultūrų aplinkoje. Į Tartu universitetą buvo atvykusi ir Latvijos prezidentė Vaira Vike Freiberga. Visus baltiečių prezidentus globojo Tartu miesto meras Andrus Ansip.

(*Pasaulio lietuvis,* 2003 m., 5 nr.)

Britanija

Peterborough miesto lietuviams Verbų sekmadienį, balandžio 13, Šv. Kazimiero parapijos Londone klebonas kun. P. Tverijonas Our Lady of Lourdes šventovėje suorganizavo lietuviškas pamaldas ir po jų koncertą su vaišėmis. Į pamaldas, kurias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. J. Tverijonas, susirinko plačiai po miestą išsiskirsčiusių lietuviai, svečiai iš Londono ir keletas anglų. Po Mišių tuoj pradėtas lietuviškų giesmių koncertas, kurį atliko londoniškiai Inesa ir Tomas Lipkauskai, Rita ir Tomas Povilaičiai, vadovė Angelė Joknytė, dvasiniu pakilimu nuteikdami klausytojus. Po koncerto parapijos salėje vyko vaišės ir pabendravimas. Tai buvo reta ir puiki proga susitikti vieniems su kitais. Kun. J. Tverijonas išdalijo iš Lietuvos ambasados atvežtus balsavimo lapus referendumui dėl jungimosi į Europos sąjungą, Šv. Kazimiero parapijos biuletenius *Veni*, laikraščius *Britanijos lietuvių balsas* ir *Europos lietuvis.* Vietos lietuviai liko dėkingi kun. J. Tverijonui ir jo talkininkėms Gitanai Blachale, Olgai Vaitkevičienei ir Valerijai Daukienei, tikėdamiesi, kad lietuvis kunigas ir vėl juos aplankys. (*Britanijos lietuvių balsas,* 2003 m., 5 nr.)

Gudija

A. a. Adomas Šimelionis, 82 metų amžiaus, mirė š.m. kovo 24 d. Pelesoje. Velionis gimė 1920 m. spalio 10 d. Pelesoje, Rodūnios valsč., Lydos apskr. Jis baigė tris skyrius Pelesos "Ryto" pradžios mokykloje, ją uždarius, ketvirtą skyrių baigė lenkiškoje mokykloje. Mokytis jam sekėsi gerai, bet tėvai neišgalėjo jo leisti mokytis toliau. Adomas mylėjo Lietuvą, mokėjo labai daug liaudies dainų, turėjo gražų balsą ir dalyvavo parapijos chore. Šiaip mėgo dainuoti – be Adomo jaunimo vakarėliuose niekas nepradėdavo dainos. Jis 1941 m. buvo išvežtas darbams į Vokietiją. Po karo grįžo į gimtinę ir buvo paskirtas vieno kolūkio pirmininku. Prisiėmė kaltę už nupjautus be leidimo rugius ir buvo dešimčiai metų uždarytas kalėjime. Po 7-rių metų iš kalėjimo buvo paleistas ir su Rozalija Balsevičiūte sukūrė šeimą. Išaugino 4 vaikus. Velionis visą savo amžių nesiskyrė su daina. Dalyvavo dviejose Pasaulio lietuvių dainų šventėse. Su Pelesos ansambliu koncertavo Lietuvos miestuose ir Gudijoje. Su velioniu buvo po gedulinių pamaldų atsisveikinta Pelesos Šv. Lino šventovėje. Pelesos lietuvių bendruomenė neteko savo judraus ir mylimo nario.

(*Lietuvių godos,* 2003 m., 4 nr.)

Lenkija

Punsko lietuviai džiaugiasi savo jaunimo sporto laimėjimais. Palenkės vaivadijoje įvyko krepšinio varžybos. Jose dalyvavo ir Punsko gimnazijos mergaičių komandos. Ją sudarė: Jūratė Dzanytė, Laima Jonušonytė, Aldutė Puzauskaitė, Ramona Pykytė, Milda Pečiulytė, Jurguta Žukauskaitė, Onutė Liutinskaitė, Kasia Neskret, Asta Valinčiūtė ir vadovė Gražina Bliūdžuvienė. Punsko komanda žaidynėse išsikovojo II vietą ir buvo apdovanota taure bei sidabro medaliu. Kai kurios šios komandos žaidėjos buvo ir atskirai apdovanotos – Lidija Grigentytė geriausiai mėtė tritaškius ir laimėjo II vietą; Joana Parakevičiūtė laimėjo III-čią vietą už taiklius baudų metimus.

(*Aušra,* 2003 m., 7 nr.)

J. Andr.

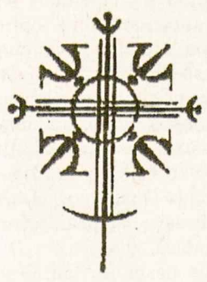

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Lougheed Funeral Home

Žmonės, kurie atjaučia kitus

Sudbury Ontario

RE/MAX FOUR SEASONS REALTY LIMITED

Associate Broker, 67 First Street
Collingwood, Ontario L9Y 1A2

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705-445-8500
Namų tel. 705-429-6428
Elektroninis paštas: angie@angiesalvaitis.com
Tinklavietė: www.homesgeorgianbay.com

PĖDOS SPECIALISTAS

CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS**

- KULNO SKAUSMAI
- PĖDOS SKAUSMAI
- PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
- NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
- ĮAUGĘ NAGAI
- VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
- SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
- VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
- PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
- PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
- PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
- STERILŪS ĮRANKIAI

LIGONIUS PRIIMAME:
352 WILSON ST. E., ANCASTER, Ont. TEL 905 648-9176

SU ŠTURMU
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
LĖKTUVU arba LAIVU
905•271•8781
PETRAS ŠTURMAS
Paėmimas iš namų pagal susitarimą iš Toronto, Hamiltono, Niagara Falls, Londono, Wasaga Beach apylinkių

Pirmasis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 45 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	0.75%	Asmenines nuo	6.50%
santaupas	1.00%	nekiln. turto 1 m.	4.95%
kasd. pal. taupymo sąsk.	0.75%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	1.55%		
180 dienų indėlius	1.55%		
1 m. term. indėlius	2.50%		
2 m. term. indėlius	2.75%		
3 m. term. indėlius	3.00%		
4 m. term. indėlius	3.25%		
5 m. term. indėlius	3.75%		
RRSP ir RRIF (Variable)	1.00%		
1 m. ind.	2.50%		
2 m. ind.	2.75%		
3 m. ind.	3.00%		
4 m. ind.	3.25%		
5 m. ind.	3.75%		

- *Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai.*
- *Narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $100,000.00 sumos draudimu*

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ – INTERAC KORTELĖ
TINKLALAPIS: www.talka.net

Rašinių konkursas

Lietuvių kalbos draugija, siekdama palaikyti užsienyje gyvenančių lietuvių tautiškumą, norėdama sužinoti jų požiūrį į tautinį tapatumą, į artimųjų ir savo vartojamas kalbas, skatindama domėtis savo giminės ir šeimos istorija, skelbia rašinių konkursą "Tėvų ir senelių gimtoji kalba ir aš"

Konkurso sąlygos:

1. Konkurse gali dalyvauti užsienio lietuviai moksleiviai ir jaunuoliai kartu su savo šeimos ar giminės nariais; lituanistinių mokyklų moksleiviais.

2. Rašinys rašomas lietuvių kalba; apimtis: 3-6 spausdinto teksto puslapiai (10-12 tūkst. spaudos ženklų).

3. Rašinyje turi būti atskleistas požiūris į gimtąją kalbą: jeigu šeima mišri – iš ko rašinio autorius išmoko lietuvių kalbos; kokiomis kalbomis gali kalbėti autorius ir jo šeimos nariai, kokia kalba kalbama šeimoje ir per giminės šventes; su kuriuo iš šeimos narių kalbamasi lietuviškai (gal ir kuria nors tarme), ar praverčia lietuvių kalbos mokėjimas mokantis kitų kalbų ir kitų dalykų ir pan.

4. Parodyti lietuvių bendruomenės ir lituanistinės mokyklos įtaką ir svarbą ugdant tautinį tapatumą, puoselėjant pagarbą spausdintam lietuviškam žodžiui.

5. Rašinyje pageidautina atspindėti išeivių ir tremtinių kelią iš Lietuvos; rašiniai gali būti iliustruojami autentiškais pasakojimais apie tai, kada, iš kur ir kodėl aprašomi žmonės paliko Lietuvą; kuo vertėsi prieš palikdami Lietuvą, ką dabar dirba šeimos nariai; kas lėmė, kad ir dabar gyvena ne Lietuvoje; kokios lietuviškos tradicijos yra išsaugotos ir kokie ryšiai palaikomi šiandien su Lietuva ir Lietuvoje gyvenančiais giminaičiais.

6. Prie rašinio būtina pridėti kokybiškų nuotraukų, iliustruojančių gyvenimą dar prieš išvykstant iš Lietuvos (jei jų turima) ir atvykus į šalį, kur gyvenama ir dabar, bei naujausių rašančiojo asmens, jo šeimos ar giminės nuotraukų.

7. Įdomiausios istorijos ir nuotraukos pateks į knygą, kuri bus išleista 2004 metais: nuotraukos bus grąžintos.

8. Visi konkurso dalyviai gaus išleistą knygą.

9. Rašinių laukiame iki 2003 m. gruodžio 30 d. adresu: Konkursui "Tėvų ir senelių gimtoji kalba ir aš", Arsenalo g. 1, LT-2001 Vilnius.

10. Išsamesnės informacijos prašom kreiptis el. paštu: mslusinskaite@mail.lt

Lietuvių kalbos draugijos taryba

Š.m. birželio 8 d. Detroito ateitininkai susirinko į metinę šeimos šventę, kurios metu moksleiviai ateitininkai atliko iškilmingą įžodį. Nuotraukoje – iškilmės vadovai: kun. Aloyzas Volskis, sendraugių at-kų pirmininkas Pranas Zaranka, moksleivių at-kų globėja Rusnė Kasputienė ir buvusi Ateitininkų federacijos tarybos pirm. Birutė Bublienė. Žemiau – moksleiviai, atlikę ateitininkų įžodį **Nuotr. J. Urbono**

Kanadiečiai muzikai, koncertavę Lietuvoje gegužės 7 d.: smuikininkas Atis Bankas, pianistė Ilona Damašiūtė-Beresnevičienė

Po koncerto Vilniuje (iš k.): Ilona Damašiūtė-Beresnevičienė, Atis Bankas, Liucija Stulgienė, festivalio "Sugrįžimai" rengėja

Sugrįžimai

NIJOLĖ BENOTIENĖ

Pianistei Ilonai Beresnevičienei ir smuikininkui Atis Bankui sugrįžus iš Lietuvos

"Išskrenda paukščiai ir parskrenda... išvyksta mūsų žmonės, menininkai – ir sugrįžta. Ar išvykę tik egzistuoja, ar ir gerais darbais praneša pasauliui apie savąjį kraštą Lietuvą? O sugrįždami ar parveža tik tai, ką išsivežė, ar daugiau – dar ir naują patyrimą, o menininkai – įsisavintas kitų kultūrų tradicijas ir svetur įgytos šlovės atšvaitus, sušildančius ir mūsų tautinę savimonę? – festivalio *Sugrįžimai 2003* programoje skaitau įrašytus prof. dr. J. Antanavičiaus žodžius, kurie kalba tiesiai į kiekvieno menininko, palikusio Lietuvą, širdį.

Gyvenimas įvairus, likimai veda nežinomais takais, ir per paskutinį dešimtmetį, gal daugiau nei bet kada, Lietuvą paliko gausus būrys išsilavinusių, talentingų jaunų žmonių. Kur jie išsisklaidė po pasaulį, ką jie veikia ar bent prisimena savąją kūrybinę pradžią?

Prisiminę poetą B. Brazdžionį ir kitus, galime sakyti, kad kurie mūsų tautos dainiai sugrįžo į Lietuvą Amžinybei, kad su gimtuoju lopšiu, jie ir jų kūryba, būtų visą laiką.

Festivalio *Sugrįžimai* organizatorė ir Lietuvos muzikų rėmimo fondo direktorė Liucija Stulgienė pastebėjo, kad išvykę iš Lietuvos menininkai mielai lankosi tėvynėje, mielai bendrauja su savais mokytojais, kolegomis, klausytojais. Kilo mintis pradėti festivalį *Sugrįžimai*.

Šiais metais festivalis vyko jau penktą kartą nuo balandžio 9 dienos savaitgaliais ir įvairiomis savaitės dienomis iki gegužės 16 dienos. Jame dalyvavo du talentingi ir jauni Toronto visuomenei ir Toronto lietuvių bendruomenei gerai žinomi menininkai: pianistė Ilona Beresnevičienė ir smuikininkas Atis Bankas.

Jų koncertai įvyko gegužės 7 dieną Vilniaus miesto rotušėje, ir gegužės 8 d. Kauno filharmonijoje. Tai buvo ypatingai malonus bendravimas su Lietuvos klausytojais, sako Ilona, atliekant paruoštą koncertinę programą. Pilnutėlių salių eilėse, tarp nepažįstamų veidų sėdėjo ir buvę klasės, studijų draugai, dėstytojai.

Atis didelį dėkingumą jaučia festivalio organizatorei L. Stulgienei, kurios dėka jo atliekama ir interpretuojama muzika skamba ne tik Toronto koncertų salėse, bet ir gimtinėje. Laikraščio *Lietuvos rytas* gegužės 7 d. straipsnyje buvo pastebėta, kad šie du jauni menininkai šalia pasaulinių kompozitorių kūrinių F. Mendelssohn, F. Poulenc, C. Debussy atliko ir Lietuvos kompozitorių O. Balakausko ir V. Bartulio kūrinius. Tai menininkų dueto ryšių su gimtine glaudumo, jų nenuilstamo vis naujų ir naujų programų paruošimo ir atlikimo įrodymas.

Festivalio programoje šalia atlikėjų nuotraukų, tvarkingai sudėtos kūrinių eilės. Skaitau įrašytus žodžiu: "Galime didžiuotis mažos tautos didele muzikine kultūra, tačiau privalome kaip akies vyzdį saugoti kiekvieną asmenybę, kad ji nepasimestų ir nepaklystų laisvo, turtingo, bet ne visada draugiško pasaulio kryžkelėse. Mūsų tiek nedaug, negalime prarasti ar pamiršti nė vieno talento". "Motiniški ir globėjiški žodžiai jautriai ir mielai skambantys ir glostantys kiekvieno Lietuvą palikusio menininko širdį, o ypač jeigu tie menininkai niekada nebuvo užmiršę jos, jeigu jų visa veikla sukosi apie tą lietuvišką ašį.

Ilona Beresnevičienė ir Atis Bankas festivalio *Sugrįžimai* dėka, galėjo pasidžiaugti savo muzikavimu, galėjo pajusti, kad jie svarbūs ne tik mums išeivijoje, į kurios kultūrinę veiklą jie įsijungė, ne tik Toronto publikai, bet ir juos išauginusiai Lietuvai.

Išeiname iš mokyklos, gimtojo kaimo, tėvų namų, tėvynės, bet tas išėjimas nėra skausmingas, jeigu žadame sugrįžti ir sugrįžtame... rašo prof. J. Antanavičius.

Norisi palinkėti I. Beresnevičienei ir A. Bankui dar daug koncertinių sugrįžimų į tėvynę, daug akimirkų už jos ribų, kurių metu bus garsinamas Lietuvos vardas ir jos menas pasaulyje.

Kas naujo vėžio ligų gydyme

Specialistų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 25,000 gydytojų iš viso pasaulio

SAULIUS ŠIMOLIŪNAS

Didelių pasikeitimų nėra. Ieškoma naujų specifinių vaistų auglių užblokavimui. Vaistai po kiek laiko nebeveikia, ir vėl reikia ieškoti naujų. Nauja yra vitaminų A, E, C, D vartojimas kartu su chemoterapija.

Tai suglaustos naujienos iš "American Society of Clinical Oncology" metinio suvažiavimo Čikagoje gegužės 31 – birželio 3 d.d., sutraukusio per 25,000 dalyvių iš viso pasaulio. Padaryta 3641 pranešimai. Liepos mėnesį Vašingtone įvyks "American Association for Cancer Research" suvažiavimas, kuris turėjo įvykti Toronto mieste balandžio mėnesį, bet dėl SARS nukeltas į Vašingtoną. Ten bus padaryti 6574 pranešimai.

Pagrindinę Karnofsky premiją gavo Brian Druker, MD, už Gleevex (Novartis) panaudojimą prieš leukemiją. Tai labai specifiškas užblokavimas auglių, tačiau ilgainiui tas vaistas nebeveikia. Premijos laimėtojas dirba Oregono leukemijos centre. Visą laiką jis buvo apsuptas vėžio gydytojų.

Buvo pokalbis tarp "National Cancer Institute" direktoriaus Andrew von Eschenbach, MD, ir "Food and Drug Administration" pareigūno Mark McClellan, MD, Ph.D. Pokalbyje išreikštas susirūpinimas dėl per ilgo delsimo išduodant leidimą vartoti naujus vaistus. Abu pareigūnai užtikrino greitesnį naujų vaistų kelią į vartotojus.

Apdovanojimus gavo Europos Onkologijos instituto direktorius Umberto Veronesi, MD, kovotojai prieš tabako pramonę ir pacientų organizacijų vadovai. Pagerbti geriausi tyrinėtojai ir praktikai.

Kažkaip dėmesys nebuvo atkreiptas į gamtos teršimą, sukeliantį vėžio ligas, išskyrus tik rūkymo atvejį. Tačiau šalutinėse sesijose buvo diskutuojami nuodingi chemikalai darbovietėse ir gamtoje.

Žvelgiant per abiejų suvažiavimų darbų santraukas ir dalyvavus pirmo suvažiavimo įvairiose sesijose, susidaro įspūdis jog yra būtina vartoti didelius kiekius anksčiau nurodytų vitaminų ne vien tik apsisaugojimui, bet ir vėžio gydyme.

Šiame suvažiavime nebuvo Vainučio Vaitkevičiaus, MD, ankstyvesnio Detroito vėžio centro direktoriaus. Jis yra iškiliausias lietuvis vėžio gydyme ir dar turi savo praktiką. Atsitiktinai teko sutikti Saulių Cicėną, MD, iš Vilniaus universiteto. Septyni lietuviai vėžio gydytojai buvo atvežti Čikagon "Astra Zeneca" lėšomis. Kai Lietuva taps ES nare, tuomet Lietuvoje bus galima atlikti klinikinius tyrimus, suteikiant Lietuvos žmonėms naujausią vėžio ligų gydymą.

Savaitgalis buvo vėjuotas ir šaltas Čikagoje. Tačiau miesto centre maišėsi gydytojų masė iš viso pasaulio. Jų rūpestis – kaip padėti vėžio pacientams. O dailininkai pacientai net turėjo savo paveikslų parodą. Krūties vėžio auka nutapė paveikslą, kur marškiniai džiūsta tarp debesų, o kur būtų krūtys, ten yra žaizdos. Debesėliai yra lyg tai viltys.

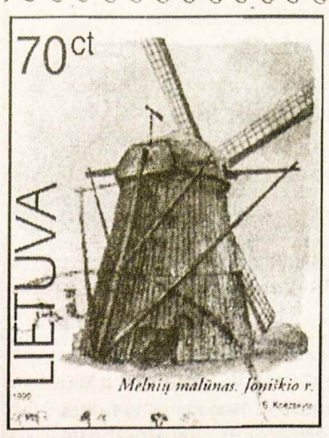

Lietuvos pašto ženklas
Nuotr. M. Pranevičiaus

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Tomui Venclovai, poetui, vertėjui, publicistui, Yale universiteto profesoriui, š. m. gegužę buvo įteikta Šv. Kristoforo statulėlė, apdovanojimas, skiriamas labiausiai Vilniui nusipelniusiems žmonėms. T. Venclova buvo apdovanotas už 2002 m. didelės sėkmės sulaukusią savo knygą *Vilnius, vadovas po miestą*. Kadangi jis 2002 m. gruodžio 21 d. įteikimo iškilmėse negalėjo dalyvauti, statulėlė jam įteikta pavėluotai – jo viešėjimo Vilniuje metu. Šiose vėlyvose iškilmėse T. Venclovos laukė ir kita staigmena – jam buvo įteiktas ką tik išleistas jo knygos *Vilnius* vertimas į japonų kalbą.

Tarptautinis gotikinės kultūros festivalis *Kunigunda Lunaria*, kuriame stengiamasi suvienyti muziką, kiną, šokį, įvairias vaizduojamojo meno kryptis, vyko Vilniuje gegužės 2-4 d.d. Organizatorių teigimu, šių metų festivalyje buvo stengiamasi pabrėžti ne vien pramogas ir pažintį su gotine kultūra, bet ir supažindinti su Vilniaus senamiesčiu. "Arkos" galerijoje vyko fotografijų ir juvelyrikos parodos, "Arkos" kavinėje skambėjo gotikinės muzikos įrašai, "Lietuvos" kino teatre – kino filmų *Vidokas* ir *Malholando kelias* seansai. Festivalio pažiba buvo ant Tauro kalno Profesinių sąjungų rūmuose įvykęs pagrindinis koncertas, kuriame buvo atlikėjų iš Lietuvos, Latvijos, Karaliaučiaus krašto, slovakų grupė "Lahka Muza", lenkų duetas "Fading Colors". Pasak festivalio rengėjų, Europoje gotikinė kultūra jau seniai turi didžiulį gerbėjų būrį, į festivalius susirenka tūkstančiai; pernykščiame festivalyje Vilniuje publika buvo netikėtai gausi, todėl šiemet buvo ruošiamasi didesniam festivaliui.

Halina Korsakienė, prozininkė, memuaristė, vertėja, Lietuvos rašytojų sąjungos narė, mirė eidama 93-sius gyvenimo metus. Gimė 1910 m. rugpjūčio 30 d. Maliutinkos kaime, Kijevo gubernijoje, Ukrainoje. 1925 m. baigė Biržų gimnaziją, 1939 m. – Vytauto Didžiojo universiteto Humanitarinių mokslų fakultetą. Mokytojavo Kaune ir Pasvalyje, dirbo Kauno radiofone, Lietuvos radijo komitete. Nuo 1945 m. dirbo vien kūrybinį darbą. Vertė iš vokiečių, rusų ir lenkų kalbų. Rašytoja išleido 6 apsakymų ir apysakų rinkinius suaugusiems ir vaikams: *Gimtajame mieste* (1949), *Dovana* (1950), *Klasės garbė* (1952), *Gyveniman išėjus* (1955), *Neapšviestoji mėnulio pusė* (1969), *Išpažintis po penkiasdešimties metų* (1979), romaną *Laikinoji sostinė* (1961). Jos kūrinių išversta į rusų, gruzinų, kiniečių ir kitas kalbas. Memuarinėse knygose *Susitikimai* (1977), *Veidai ir likimai* (1982), *Sugrįžusi praeitis* (1985) paliesta eilė žymiųjų lietuvių rašytojų, kaip V. Krėvė, P. Cvirka, S. Nėris, V. Mykolaitis-Putinas, B. Sruoga.

Tu vis sava

Ar lieknas beržas rytą šlama,
Ar tai alyvos baltos žydi,
Ar spalis rūškanas virš žemės
Paukščius svetur liūdnai išlydi,
Tu vis sava – Tėvyne mano!
Ar liūdesys, ar džiaugsmas gaubia,
Mes vien tik tau visi gyvenam –
Šventai mes tavo laimę saugom.

Zigmas Pavilonis

Romain Gary, žinomas prancūzų rašytojas, daugiau nei 30 literatūros kūrinių autorius, dviejų *Prix Goncourt* literatūros premijų laureatas, II Pasaulinio karo didvyris, Garbės legiono ir Prancūzijos ordino "Už išlaisvinimą" kavalierius (pastarąjį jam įteikė pats gen. De Gaulle), diplomatas, filmų režisierius. Vilniuje, ant Basanavičiaus gatvės Nr. 18 namo 1999 m. Prancūzijos ambasados ir Vilniaus miesto savivaldybės bendromis pastangomis buvo atidengta memorialinė lenta, skelbianti, kad šiame name 1917-1923 m. gyveno žymus prancūzų rašytojas Romain Gary, gimęs Vilniuje. Tačiau šio garsaus žmogaus biografijoje ilgą laiką buvo įvairių netikslumų, gandų ir mitų, kurių nei pats rašytojas savo beveik autobiografiniame romane *Aušros pažadas* neišsklaidė. Tik neseniai, H. Agranovskis ir G. Baranova (*Lit.ir Menas, 2003.V.2, Nr.2948*), betyrinėdami Lietuvos valstybės istorijos archyve Vilniaus miesto žydų bendruomenės 1914 m. gimimo metrikų knygas ir kitus dokumentus (įrašai rusų, hebrajų ar lenkų kalbomis), išsiaiškino kai kurias rašytojo gyvenimo paslaptis.

Tikras rašytojo vardas – Romanas Kacevas (dokumentuose Roman Kacew). Gimė 1914 m. gegužės 8 dieną. Jo tėvas ne gruzinų diplomatas Leiba Kacevgaris, kaip kai kurie šaltiniai skelbė, o Leiba Kacew – ne aktorius, o Trakų antros gildijos pirklys, kuris tuo metu gyveno Vilniuje, Sirotskajos g. Nr.6a (dabar Subačiaus g. Nr.8) – taigi Romanas gimė šiame name. Jo motina ne Nina Borisovskaja, o Mina Ovčinskaja-Kacewa – gimusi ne Kurske, kaip kai kurie biografai ir pats R. Gary rašė, o Švenčionyse. Dokumentuose nurodoma, kad Kacevų šeima kurį laiką gyveno Pohulianko s g. Nr.16 (dabar Basanavičiaus g. Nr.18). Tėvams išsiskyrus, motina Mina su Romanu 1928 m. persikėlė į Prancūziją ir įsikūrė Nicoje (anksčiau manyta, kad jie išvyko 1927 m. į Paryžių). Tėvas Leiba liko Vilniuje, vedė antrą sykį, žuvo 1945 m. arba Vilniuje, arba pakeliui į koncentracijos stovyklą Estijos Klogoje, kur, kaip dokumentai rodo, žuvo jo antroji žmona Frida ir jų vaikai. Romain Gary arba Romanas Kacevas mirė 1980 m. gruodžio 2 d. Paryžiuje.

Balys Barauskas, klaipėdietis teatro ir kino aktorius, staiga mirė eidamas 74 gyvenimo metus. Šiais metais būtų šventęs kūrybinio darbo Klaipėdos dramos teatro scenoje 50-metį. Aktorius, baigęs Vilniaus valstybinio dramos teatro studiją, nuo 1953 m. dirbo Klaipėdoje; 1960-61 m. taip pat vaidino ir Kauno dramos teatre. Pasak teatro kritikų, įvairialypis, platus Balio Barausko talentas leido jam svariai pasirodyti ir komedijoje, ir dramoje, ir tragedijoje. Klaipėdos dramos teatre sukūrė apie 130 vaidmenų, tarp jų *Tartalijų* Carlo Gozzi komedijoje *Karalius Elnias*, *Žygimantą Augustą* Juozo Grušo tragedijoje *Barbora Radvilaitė*, *Skirgailą* Vinco Krėvės *Skirgailoje*, *Henriką IV* Luigi Pirandello veikale *Henrikas IV* ir kt. Iš kino vaidmenų įsimintini *Čigonas Karmenas* filme *Tadas Blinda*, *Edvardas* filme *Julius Janonis*, *Merkys* kino juostoje *Laiptai į dangų*, *Tėvas* televizijos filme *Vilius Karalius, kunigaikštis Oginskis* filme *M.K.Č. vizijos*. **G.K.**

(ELTOS, *Lietuvos ryto,* BNS, *7 meno dienos,* LGTIC informacija)

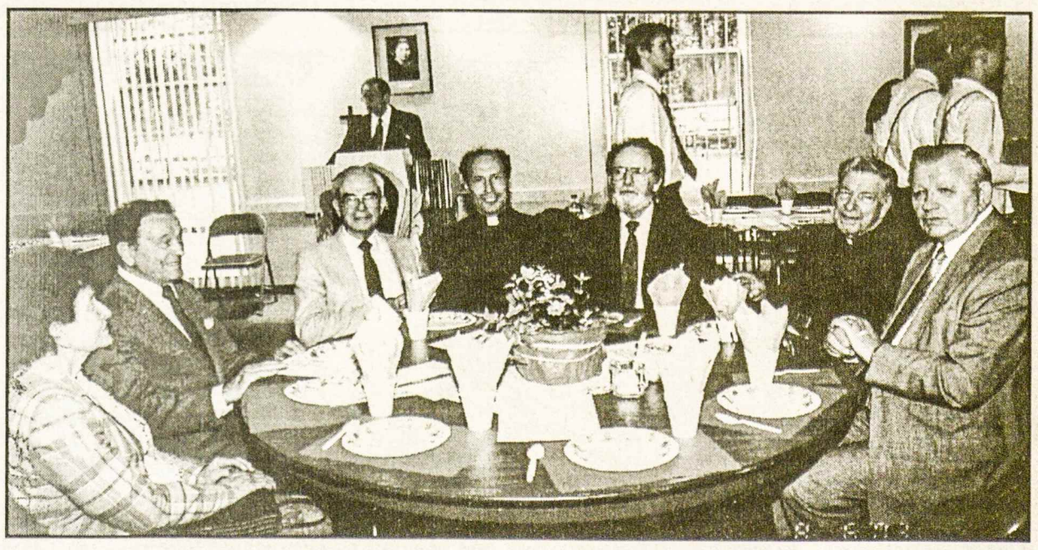

Iš Detroito ateitininkų šeimos šventės š.m. birželio 8 d. – dalis jos dalyvių (iš k.): Birutė ir Viktoras Veselkos, Benediktas Neverauskas, kun. Aloyzas Volskis, prof. dr. Justinas Pikūnas, buvęs Ateitininkų federacijos vadas, kun. Viktoras Kriščiūnevičius, Juozas Polikaitis, buvęs Ateitininkų federacijos vadas. Šventėje buvo meldžiamasi, kad a.a. Adelė Dirsytė būtų paskelbta šventąja **Nuotr. Jono Urbono**

PRISIKĖLIMO KREDITO KOOPERATYVAS

3 Resurrection Rd., Toronto, ON M9A 5G1
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje tel.: 905 566-0006 Fax: 905 566-1554

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.30 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 62 milijonus dolerių

MOKA UŽ:		IMA UŽ:	
90-179 d. term. ind.	1.25%	Asmenines paskolas nuo	6.00%
180-364 d. term.ind.	1.55%	Sutarties paskolas nuo	6.00%
1 metų term. indėlius	2.00%	Nekiln. turto paskolas:	
2 metų term. indėlius	2.35%	Su nekeičiamu nuošimčiu	
3 metų term. indėlius	2.55%	1 metų	3.95%
4 metų term. indėlius	2.80%	2 metų	4.35%
5 metų term. indėlius	3.05%	3 metų	4.50%
1 metų GIC-mėn.palūk.	1.60%	4 metų	4.70%
1 metų GIC-met. palūk.	2.25%	5 metų	4.90%
2 metų GIC-met. palūk.	2.60%	Su keičiamu nuošimčiu	
3 metų GIC-met. palūk.	2.80%	1, 2, 3 metų	5.00%
4 metų GIC-met. palūk.	3.05%		
5 metų GIC-met. palūk.	3.30%		
RRSP, RRIF ir OHOSP "Variable"	1.00%		
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	2.50%		
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	2.85%		
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	3.05%		
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	3.30%		
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	3.55%		
Taupomąją sąskaitą iki	1.00%		
Kasd. pal. taupymo sąsk.	1.00%		
Kasd. pal. čekių sąsk. iki.	1.00%		
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	0.60%		

Duodame CMHC apdraustas nekilnojamo turto paskolas

Duodame komercines nekilnojamo turto paskolas

Duodame asmenines paskolas iki $100,000 ir nekilnojamo turto paskolas iki 95% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (travellers cheques) JAV, Kan. ir EURO valiuta. Dauguma patarnavimų teikiami nemokamai: spausdiname asmeninius ir biznio čekius, apmokame įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai *"INTERAC-PLUS" kortelė*

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

APLANKYKITE MŪSŲ TINKLAPĮ: www.rpcul.com

RUBY REAL ESTATE LTD.
REAL ESTATE BROKER
27John Street, Toronto

MLS JUMS TIK KAINUOS 3½% IŠ VISO +GST

Victor Rudinskas, Broker
Tel.: 416 249-7829

HOMELIFE
HomeLife Realty Plus Ltd.
2261 Bloor Str. W.
Toronto, Ont. M6S 1N8

NIJOLĖ B. BATES
Tel. (416) 763-5161
Fax: 416 763-5097
Prašau kreiptis visais namų pirkimo-pardavimo reikalais. Patarnauju lietuvių visuomenei 16 metų

BLOOR-HIGH PARK naujai atremontuotas 2 miegamųjų "condo" 1,200 kv. pėdų dydžio. Prašo $249,900.

SKAMBINTI
TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker

RE/MAX WEST REALTY Inc. Tel. 416 769-1616;
namų 416-231-4937

DR. STASYS DUBICKAS
DANTŲ GYDYTOJAS
398 Guelph Line, Burlington
(tarp QEW ir Lakeshore Rd.)
Privati AUTO-AIKŠTĖ ("parking")
(905) 333-5553
TAIP PAT PRIIMA PACIENTUS TORONTE – 2373 BLOOR ST.W.

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

MARGUTIS Parcels
4134 Dundas St. West, Toronto, ON. M8X 1X3 Fax: (416) 233-3042
Reguliarūs dvisavaitiniai maršrutai siuntiniams laivu ir lėktuvu tiesiai į Vilnių

Tel: (416)233-4601
$3.00* off for 1 parcel $3.00* off
* coupon is valid only at "Margutis-Pysanka" head office.

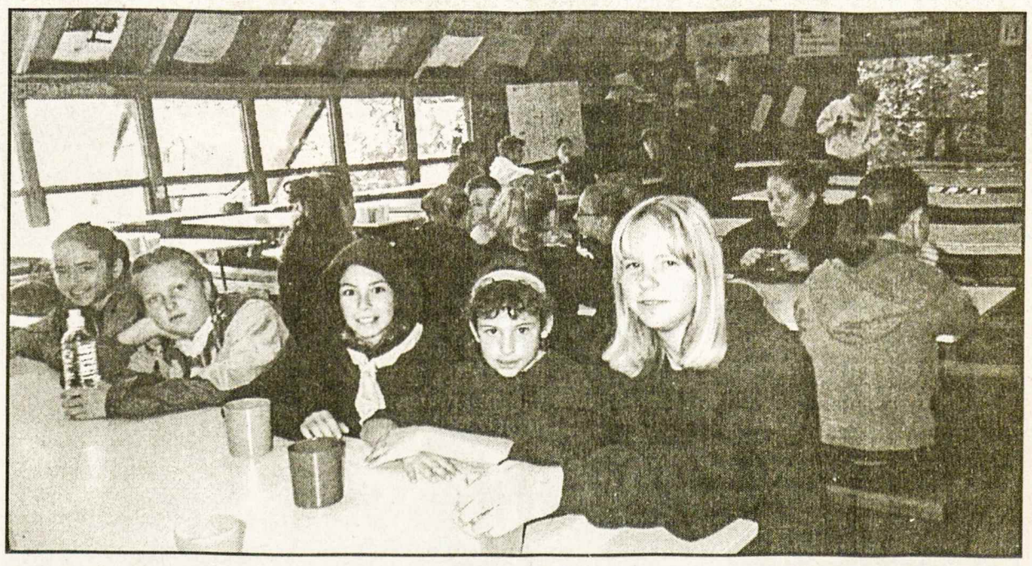

Toronto "Šatrijos" tunto skautės "Romuvos" valgykloje. Iš k. A. Skilandžiūnaitė, V. Sriubiškytė, L. Aiello, S. Gorytė, V. Stončiūtė. Valgyklos pastatui atremontuoti skelbiamas aukų vajus (žiūr. skelbimą 8 psl.)
Nuotr. R. Otto

Sporto žinios iš Lietuvos

LENGVOJI ATLETIKA: Gustavo Sulės atminimui skirtose lengvosios atletikos varžybose Tartu (Estija) olimpinis disko metimo čempionas Virgilijus Alekna, nusviedęs diską 68 m 72 cm, laimėjo pirmąją vietą. Antras – estas A. Tammert (63 m 78 cm), trečias – vokietis L. Riedel (63 m 65 cm). Lietuvos bėgikė A. Visockaitė, 100 ir 200 m nubėgus per 11.58 sek. ir 23. 84 sek., iškovojo antrąsias vietas. Ji pralaimėjo Pietų Afrikos atstovei G. Pilley (11.52 ir 23.62). Ventspilyje (Latvija) vykusių tradicinių tarptautinių lengvaatlečių varžybų moterų ieties metime I. Jakubaitytė nusviedė įrankį 57 m 37 cm ir tapo nugalėtoja. I. Stasiulionytė JAV sporto dr-jos (NCAA) lengvosios atletikos pirmenybėse nusviedė ietį 52 m 26 cm ir laimėjo sidabro medalį. Ją aplenkė ukrainietė I. Charun (61 m 82 cm – NCAA rekordas). Lietuvos stipruolis Ž. Savickas ("IFSA Strongman Super Series") pasaulio galiūnų taurės varžybose antrajame tarpsnyje – Olandijos "Didžiojo prizo" varžybose – užėmė antrąją vietą.

RANKINIS: Lietuvos vyrų rankinio rinktinė atkrintamosiose Europos pirmenybių rungtynėse du kartus pralaimėjo Ispanijos komandai (27:38 ir 27:30) ir iš 2004 metų Europos čempionato baigminių pirmenybių iškrito.

BOKSAS: Strasburge (Prancūzija) pasibaigusiame pirmajame Europos sąjungos šalių bokso čempionate, kuriame dalyvavo 91 boksininkas iš 17 šalių, nugalėtoju tapo kaunietis V. Subačius (svorio grupė iki 91 kg). Bronzos apdovanojimą laimėjo kitas kaunietis D. Bondorovas (iki 69 kg).

KULTŪRIZMAS: Kultūrizmo (atletika su įrankiais) mėgėjai Neukirchene (Vokietija) vykusiame Europos kultūrizmo ir tinkamumo (fitness) čempionate laimėjo penkis medalius. Tinkamumo rungtyje aukštesnių nei 180 cm vyrų grupėje Europos nugalėtoju tapo kaunietis A. Bartkus ir kitas kaunietis A. Šemaliūnas pelnė bronzą. Žemesnių (iki 180 cm) sportininkų grupėje vicečempionu tapo panevėžietis I. Kozlovas. Sidabro medalį laimėjo kaunietė L. Mackevičiūtė, tinkamumo (fitness) aukštesnių nei 163 cm ūgio moterų grupėje. Porų grupėje kauniečiai A. Bartkus ir J. Dibikaltytė gavo bronzos medalius. Komandų įskaitoje tarp 18 valstybių Lietuvos rinktinė liko šešta.

GOLBOLAS: Lietuvos aklųjų riedulio (golbolo) rinktinė, pasaulio ir Europos vicečempionė, vykusiose tarptautinėse žaidynėse, kuriose dalyvavo 20 šalių komandų, iškovojo pirmąją vietą. **V.P.**

Tenisas San Diego

Čia veikiantis Lietuvių teniso klubas "Aras" drauge su Šarūnu Marčiulioniu rengia kviestines lauko teniso varžybas š.m. rugsėjo 26-27-28 d.d. "Barnes Tennis Center", San Diego's Mission Bay, 4490 West Point Loma Blvd., San Diego, CA 92107; tel. 619 221-9000; tiklapis www.tenissandiego.com

Numatomos vyrų, moterų įvairių amžių pavienių bei dvejetų varžybos. Pradmės mokestis $50 (JAV) asmeniui, padengiantis ir susipažinimo vakaronę. Čekius rašyti "Aras Tennis Club" vardu. Išankstinė registracija iki rugsėjo 1 d. pasiunčiant registracijos lapą ir pradinį mokestį šiuo adresu: Aras Tennis Club, 990 Highland Drive, Suite 212D Solana Beach, CA 92075, USA.

Varžybų vakarienė-balius-šokiai įvyks rugsėjo 27, šeštadienį, "Hyatt Islandia" viešbutyje. Įėjimas $50 (JAV) asmeniui.

Daugiau informacijų teikia: Algis Bačanskas, tel. 760 723-1076; E-paštas: abacanskas@acl.com
Algis Šėkas, tel. 714 968-8124; E-paštas: isekas@octa.net
Šarūnas Landys, tel. 858 259-0320; E-paštas: sarunas@metaflex.com

Skautų veikla

• Primenam tėveliams ir norintiems stovyklauti, kad stovyklos registracijos blankai turi būti grąžinti iki birželio 30 d. Jei kas dar negavo registracijos lapų, prašom skambinti Ilonai Tarvydienei tel. 416 234-1088. Stovyklos laikas – rugpjūčio 3 (sekm.) iki rugpjūčio 10 (sekm.).
M.R.

POLMOT
AUTOMOBILIŲ APTARNAVIMAS
Visiems darbams pasiruošęs aptarnavimo centras
Marek Januszewicz
KVALIFIKUOTAS TECHNIKAS
tel. (905) 896-8585
3545 Hawkestone Rd. Unit #1
Mississauga, ON L5C 2V1

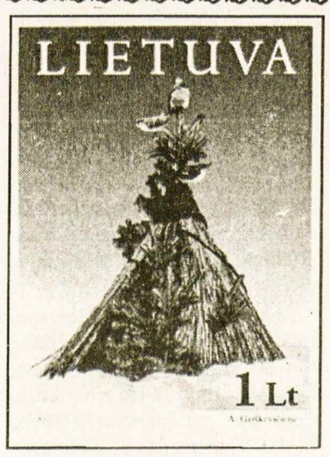

Lietuvos pašto ženklas
Nuotr. M. Pranevičiaus

Neužmirškime spaudos

Rašant testamentą kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau daugiau kaip 50 metų leidžiami *Tėviškės žiburiai* – plačios apimties savaitraštis. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o *Tėviškės žiburiai* lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis stipresnės paramos, ypač nuolat didėjant paruošimo, spausdinimo ir pašto išlaidoms. Testamentinis palikimas *Tėviškės žiburiams* yra ir prasminga parama visai lietuviškai veiklai. Adresas: *Tėviškės žiburiai,* 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. *TŽ leidėjai*

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

kai. Žinoma, kad didžiausi darbdaviai yra federacinės, provincijos ir savivaldybių valdžios, kurios dėl atsargos karių laikino paleidimo iš darbo pasirašo atitinkamą susitarimą. Bet atsargos karius iš darbo pratimams noriai išleidžia įmonių ir šiaip verslo vadovai, nes mano, kad karinis apmokymas paruošia drausmingus ir pareigingus darbuotojus. Darbdaviai taip pat supranta, kad ginkluotos karinės pajėgos prisideda prie Kanados saugumo ir taikos kituose kraštuose palaikymo.

Prieš keliasdešimt metų atidarius jūros kelią iš Atlanto į Didžiuosius ežerus ir atgal, Šv. Lauryno upe plaukiojantys laivai privalo naudotis locų pagalba. Locai yra patyrę jūrininkai, kurie pažįsta vietos vandenis ir laivo vairinėje stovėdami šalia kapitono, saugiai praveda laivus, kad neįvyktų susidūrimų, neužsėstų ant seklumų ir kad dėl to neįvyktų alyvos išsiliejimų. Locai taip pat įveda laivus į uostus ir išveda. Federacinio parlamento liberalų atstovai, kurie remia P. Martin kandidatūrą į ministerio pirmininko vietą, siūlo Šv. Lauryno upėje pakeisti nuostatus ir atsisakyti locų patarnavimo. Anot parlamentarų, privalomas locų patarnavimas buvo įvestas, kad transporte geležinkeliai galėtų konkuruoti su laivais. Naujos navigacinės įrangos kaip GPS (globalinis laivo buvimo vietos nustatymas) daro plaukimą tikslų, saugų ir be locų tarnybos. Tas laivų bendrovėms sutaupytų milijonus dolerių. Kvebeko bloko partijos ir Kanados locų sąjungos atstovai sako, kad siūlymas atsisakyti locų pagalbos turi politinių tikslų. Gal dėlto, kad vieną bendrovę "Canada steamship lines" yra nusipirkęs P. Martin, bet nenorėdamas, kad jo būsimos pareigos rištųsi su verslu, bendrovę perveda sūnums. Transporto ministeris O. Collenette pareiškė, kad sprendimas atsisakyti locų ir keisti nuostatus bus padarytas, kai parlamento transporto komitetas padarys savo pasiūlymus.
B.St.

• Kai nežinai į kokį uostą plauki, joks vėjas nėra tinkamas. (Seneka).

Matininkas
TOMAS A. SENKUS, B.Sc., O.L.S., O.L.I.P.
ONTARIO LAND SURVEYOR
40 Burrows Avenue, Toronto, Ontario M9B 4W7
TEL: (416) 237-1893
FAX: (416) 237-0426
E-mail: tom.senkus@sympatico.ca

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
Skambinti tel. 416 769-0674
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

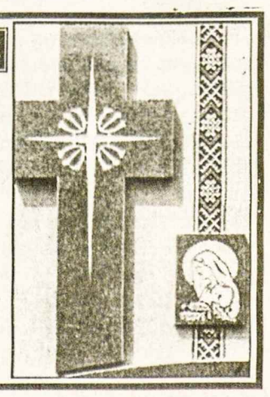

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
PARAMA
AKTYVAI per 130 milijonų dolerių

MOKAME		IMAME	
1.00% už 30-89 d.	term. indėlius	už asmenines paskolas nuo	6.00%
1.25% už 90-179 d.	term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages) su	
1.55% už 180-364 d.	term. indėlius	– nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
2.00% už 1 m. term.	indėlius	1 metų	3.95%
2.35% už 2 m. term.	indėlius	2 metų	4.35%
2.55% už 3 m. term.	indėlius	3 metų	4.50%
2.80% už 4 m. term.	indėlius	4 metų	4.70%
3.05% už 5 m. term.	indėlius	5 metų	4.90%
1.60% už 1 m. GIC mėn. palūk.		– su keičiamu nuošimčiu	5.00%
2.25% už 1 m. GIC invest.	pažym.		
2.60% už 2 m. GIC invest.	pažym.		
2.80% už 3 m. GIC invest.	pažym.		
3.05% už 4 m. GIC invest.	pažym.		
3.30% už 5 m. GIC invest.	pažym.		
1.00% už RRSP ind. (var. rate)			
2.50% už RRSP 1 m. term. ind.			
2.85% už RRSP 2 m. term. ind.			
3.05% už RRSP 3 m. term. ind.			
3.30% už RRSP 4 m. term. ind.			
3.55% už RRSP 5 m. term. ind.			
1.00% už OHOSP (variable rate)			
0.45% kasd. palūkanų čekių sąsk.			
0.80% už JAV dolerių 1 metų GIC			
0.60% už JAV dol. kasd. pal. sąsk.			

DUODAME
• *asmenines paskolas*
• *mortgičius iki 95% įkainoto turto*
• *riboto kredito paskolas (Line of Credit)*
• *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

NEMOKAMI PATARNAVIMAI
SĄSKAITŲ IŠLAIKYMAS • KREDITO IR DEBITO KORTELĖS
ČEKIAI • PINIGINĖS PERLAIDOS (MONEY ORDERS)
KELIONĖS ČEKIAI (TRAVELER'S CHEQUES)
PASLAUGOS TEIKIAMOS INTERNETU!
GALITE PATIKRINTI SAVO BALANSĄ AR APMOKĖTI SĄSKAITAS
Elektroninis paštas: info@parama.ca
KITOS PASLAUGOS
KELIONIŲ APDRAUDA NARIAMS IR SVEČIAMS IŠ KITŲ KRAŠTŲ
PERSIUNTIMAS PINIGŲ (WIRE TRANSFERS) Į LIETUVĄ IR KITUR
IEŠKOTE DOVANOS?
PARDUODAME LIETUVOS BANKO PROGINES MONETAS

KASOS VALANDOS:
Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; ketvirtad. ir penktad. nuo 9 v.r. – 8 v.v.
LN skyriuje – penktad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.; šeštad. liepos ir rugpjūčo mėnesiais uždaryta
Royal York skyriuje – šeštad. nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.
SKYRIAI:
1573 Bloor St.W., Toronto ON M6P 1A6 Telefonas: 416 532-1149
2975 Bloor St.W., Etobicoke ON M8X 1C8 Telefonas: 416 207-9239

MasterCard Interac Cirrus
APLANKYKITE MŪSŲ TINKLALAPĮ: www.parama.ca

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1 Resurrection Rd. Toronto ON M9A 5G1 tel. 416-889-5531

KLF kapitalas siekia beveik $3.5 milijono - tai Kanados lietuvių įnašas! Metinis pelnas (viršijantis $150,000) skirstomas lietuvybės išlaikymui Kanadoje (KLB, kultūrinėms bei jaunimo organizacijoms, studentams) ir paramai Lietuvai (tremtinių reikalams, vaikų prieglaudoms, jaunimui).

Prisiminkime Kanados lietuvių fondą testamentuose ir remkime jį savo aukomis

Raštinės darbo valandos pirmadieniais ir trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 3 v.p.p.
Išrašome pakvitavimus atleidimui nuo pajamų mokesčių

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

QUEEN SYRENA TRAVEL - 133 Roncesvalles Ave. Toronto, Ont. M6R 2L2
KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS
Į LIETUVĄ – visuomet geriausiomis kainomis!
RUDENS PRAMOGINĖS / MALDININKŲ KELIONĖS:
Į Agawos slėnį (į šiaurę nuo Sault St. Marie) autobusu ir traukiniu rugsėjo 29 – 3 dienos – $399.00
Į Italiją – spalio 14 – 10 dienų – $2,690.00
Vatikanas, Venecija, Sorento, Capri, Neapolis
Toronto įstaigoje esu antradieniais tarp 11 ir 17 val. Atvažiuoti Jums nėra būtina, skambinkite ALGIUI MEDELIUI asmeniškai.
Tel. Toronte 416 531-4800 Bilietus pristatau X-PRESS paštu

MEDELIS CONSULTING 45 Forest Heights Str., WHITBY, Ont. L1R 1T7
ALGIS ir STEFA MEDELIAI Tel. 1-905-666-9086
Visos paslaugos atsikviečiant gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą.
JAV DOLERIUS LIETUVOJE PRISTATOM Į RANKAS PER 7 DARBO DIENAS. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus antradienius.
Dėl smulkesnės informacijos kalbėkite su ALGIU MEDELIU

Skaitytojai pasisako

AMERIKIEČIAI APIE LIETUVĄ

Milijoninio tiražo *Los Angeles Times* plačiai aprašė Lietuvoje įvykusius balsavimus gegužės 10 ir 11 d.d. dėl Lietuvos stojimo į ES. Dienraštis įsidėjo didelio formato nuotrauką, kurioje jauna lietuvių pora su mergaite įdeda balsavimo korteles į urną. Pirmąją balsavimo dieną 64% balsuotojų iš 2.7 milijono registruotų balsuotojų balsavo už įstojimą į ES. Dviejų dienų balsuotojų skaičius pasiekė rekordinį skaičių – 90%.

Sekantieji balsavimai dėl įstojimo į ES Lenkijoje ir Slovakijoje įvyks birželio mėnesį. Latvija ir Estija balsuos rugsėjo mėn. Paskutiniai balsavimai įvyks 2004 m. gegužės mėnesį Kipre ir Čekijoje.

Vytautas Šeštokas, Los Angeles

KUNIGAS YLIUS IR ROZAUSKAS

Gerbiamoji redakcija!

Dėkoju, kad *Tėviškės žiburiai* 2002.X.15 išspausdino mano laišką apie "Klaidinančią nuotrauką" – kas tiesa, tai tiesa. Negali būti pusė tiesos, arba jos dalis. Aš vėl galvoju apie tai, skaitydamas dar vieną straipsnį (*TŽ*) 2003.I.21, *Vieni jį niekino, kiti aukštino*, apie žinomą Lietuvos kunigą Antaną Ylių. Nesupratau, ką tokį mes turime "niekinti, ką aukštinti". Tik ant galo pastebėjau to straipsnio autoriaus pavardę, ir man viskas tapo aišku: niekinti kunigą Ylių, negali būti ir kalbos; aukštinti žydą-čekistą Ovsiejų Rozauską, kuris tardė kunigą, ne už ką. Galima "niekinti" ir "aukštinti" tik to straipsnio autorių Chaim Bargmaną (mano nuomone, žydas Lietuvoje, kuris sugebėjo derėtis, kiek žuvo jo tautiečių IX forte ir nuo 70,000 aukų jau dažo iki 15,000). Čia ir toliau, dėl Rozausko, Chaim Bargman laikosi savo formulės – "pusė tiesos".

Tiesa yra, kad po karo Stalino laikais Lietuvoje buvo suimtas kunigas Antanas Ylius už dalyvavimą žydšaudžio Baltušio-"Žvejo" gaujose, Suvalkijoj. Pagal to laiko taisykles, kunigas Ylius tikrai galėjo būti nuteistas sušaudymui.

Tiesa ir tai, kad iš mirties bausmės kunigą Ylių išgelbėjo tas gebistas ir žydas – MGB kvotų skyriaus viršininkas Rozauskas Ovsiejus, rizikuodavo tada savo gyvybe. O padarė tai žydas Rozauskas todėl, kad kunigas, lietuvis Ylius Antanas tais holokausto laikais Lietuvoje, taip pat rizikuodamas savo gyvybe, išgelbėjo vieną žydų tautybės mergaitę nuo mirties.

O toliau jau seka netiesa. Darosi pusė tiesos, kai Chaimas nutylėjo tolimesnį Rozausko liūdną likimą už tai, kad jis padėjo kunigui Yliui.

Tai buvo nepaslaptis tada Sovietų Lietuvoje, ir tas faktas tarp lietuvių komunistų buvo gerai žinomas. Bet ir jų atsirado "geradarių", kurie su komunizmu bendro neturėjo (Smetonos kalėjimuose Rozauskas nesėdėjo), bet dėl karjeros galėjo daug padaryti žalos – ir padarė.

Vienas iš tokių "geradarių", pavarde Martavičius Leonardas, kuris iškilo karjeros laiptais nuo eilinio darbuotojo Kauno MGB iki tos ministerijos komisaro pavaduotojo Vilniuje, kadangi jis kai kada pranešinėdavo tiesiog į Maskvą pačiam Berijai. Tai įvyko 1946-1947 metais. Martavičius ir pranešė kur reikia, kad Lietuvos MGB kvotų skyriaus viršininkas – Rozauskas Ovsiejus nepakankamai griežtai kovoja prieš nacionalistus – kaip lietuvių, taip ir žydų tarpe. Buvo pažymėta keletas pavardžių, tarp jų Yliaus, kuris buvo lengvai nuteistas, ir keleto žydų – komunistų, kurie agituoja už savo "nacionalistinį" planą apgyvendinti žydų tautybės jaunimą ne Birobidžane, o Kalinin-grado-Koenigsbergo srityje.

Neilgai trukus atvyko į Vilnių, MGB Maskvos Ypatingoji komisija, kuri pagal Martavičiaus skundą tuoj pravedė tardymą, ir Rozauskas Ovsiejus buvo tučtuojau areštuotas. Gintis Rozauskas negalėjo, kadangi jį už akių nuteisė slaptasis MGB teismas, kuris tada vadinosi "Ypatingo pasitarimo" – "Osoboje Soveščanije".

Rozauskas, kaip ir kunigas Ylius, gavo taip pat 10 metų sunkių priverstinių darbų stovyklose Sibire. Ir beveik visą bausmę Rozauskas kentėjo kalėjimuose ir lageriuose, kol Stalinas buvo gyvas. Nuo bado ir ligų Sibire Rozauską išgelbėjo jo žmona – rusė. Ji nebijojo važinėti po visą archipelagą, ieškodavo, surasdavo ir padėdavo savo vyrui vaistais, produktais.

Kai Rozauskas 1955 metais buvo reabilituotas ir grįžo į Lietuvą, Sniečkus jį paskyrė Lietuvos Valstybinio archyvo viršininku. Jo ir Balio Baranausko dėka pasirodė vienintelė tada TSRS knyga apie holokaustą *Masinės žudynės Lietuvoje* (Vilnius 1965, 1971).

Ir vėl atsirado "geradarių", dėl kurių Rozauskas su žmona turėjo iš Vilniaus išvykti į Maskvą, kur tas doras žmogus ir mirė. Rozausko sūnus, jau nebejaunas, girdėjau, gyvena Izraelyje.

O Martavičius Leonardas ir toliau rašinėdavo pranešimus, apskųsdamas savo šefą – min. Guzevičių-Gudaitį Aleksandrą, kuriam teko palikti savo postą. Berija labai mėgo Martavičių ir po Stalino mirties, kai Berija paėmė į savo rankas visą administracinę valdžią, jis iškvietė į Maskvą "savo" Leonardą Martavičių. Jis pažadėjo Berijai paruošti kompromitaciją apie Lietuvos komunistų partijos vadą – Antaną Sniečkų.

Tai buvo paskutinis Martavičiaus skundas. Maskvoje Martavičius smarkiai išgėrė, begalvodamas apie naują karjerą ir tą savo "slaptą papkę" kažkur pametė viešbutyje "Maskva". Ta papkė atsirado ant Berijos stalo, ir jis išvijo savo globotinį.

Martavičius grįžo į Lietuvą. Sniečkus viską sužinojo ir po kiek laiko Martavičius buvo atleistas iš pareigų. Kai prasidėjo Lietuvoje *perestrojka*, Martavičius mirė.

Taigi štai ir visa tiesa apie Rozausko liūdną likimą ir kaip jis nukentėjo, kad padėjo kunigui Antanui Yliui. Dabar tai jau nepaslaptis, ir Chaimas Bargmanas galėjo apie tai rašyti visą tiesą, o ne pusę ar ketvirtį tiesos.

Aleksas Faitelsonas,
Izraelis, 2003.VI.8

KLB muziejų-archyvą mielai lanko visokio amžiaus jaunimas, randa įdomių rodinių. Viduryje stovi vedėja dr. Rasa Mažeikaitė

Jaunimo kongreso atstovai pasisako

Kanados lietuvių jaunimo sąjungos nariai, norintys tapti atstovais PLJ kongrese, kuris įvyks Lietuvoje, Lenkijoje ir Vokietijoje š.m. vasarą, turėjo parašyti rašinius tema: "Kodėl aš noriu būti atstovu?" Štai keletas pasisakymų

Pagal 1949 m. birželio 14 d. Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto paskelbtą Lietuvių chartą, Pasaulio lietuvių bendruomenė jungia visus už Lietuvos ribų gyvenančius lietuvius siekti, išlaikyti, kurti bei ugdyti lietuvių tautos gyvybę: jos kalbą, kultūrą, papročius, tradicijas, remti Nepriklausomos Lietuvos valstybę. Mano supratimu, aš bendruomeninėje veikloje, kartu su visais veikėjais, visa tai atlieku. 2000 m. gruodžio mėnesį įvyko X-tas Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas Australijoje. Šiame kongrese aš dalyvavau kaip Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atstovas. Turėjau progą kongrese susipažinti su kitais lietuviais iš viso pasaulio ir geriau suprasti jų kraštų jaunimo sąjungų padėtį. Kongrese nagrinėjome visokius klausimus, o svarbiausias ir įdomiausias iš visų klausimų buvo: Kas yra lietuvis?

Svarbiausia mintis, kuri liko mano atmintyje, yra ši: lietuviškumą nustato asmeninis jausmas. Viskas priklauso nuo to, ar save laikai lietuviu, ar ne. Tai svarbiausias ir prasmingiausias bruožas tikro ir tvirto tautiškumo. Jeigu kas augo su lietuviais, lankė lietuvių stovyklas, šoko tautinių šokių grupėje, prisidėjo prie Sąjungos veiklos, tai tikrai turi tą lietuviškumo jausmą. Juos mes turime laikyti lietuviais.

Lietuvių kalba yra "stipriausias tautinės bendruomenės ryšys" (Lietuvių charta). Tačiau ji nėra vienintelis ryšys. Organizacijų, klubų ir šokių grupių veikla pasidarė kai kur stipresnis ryšys negu kalba. Buvo nepaprastai sunku išaiškinti atstovams Australijoje, kad mes, gyvenantys Kanadoje, esame atspariausi iš visų kraštų, nes būti kanadiečiu reiškia būti lietuviu. Yra įprasta Kanadoje išlaikyti savo šeimos kultūrą ir kalbą. Mums visiems yra duota ši teisė Kanados konstitucijoje. Įvairios kalbos ir kultūros sudaro Kanadą ir jos piliečius. Būdamas Kanados lietuvių jaunimo atstovas XI PLJK aš stengčiausi kitiems perduoti šitokį mūsų šalies vaizdą.

Darius Sonda, Toronto unto studentas, baigęs Aukštesniuosius lituanistinius kursus, skautas vytis, vilkiukų draugovės drauginin kas, Maironio mokyklos mokytojas, KLJS vicepirm., "Gintaro" šokėjas.

* * *

Gimiau Vilniuje, Lietuvoje, bet augau Kanadoje. Atsimenu, kai atsikėlėm į Kanadą, buvau 4.5 metų. Buvo gana sunku – tėvai turėjo grįžti į mokslus, ir dar dirbo po du darbus, kad galėtų įsikurti naujame krašte. Vienu laiku aš nenorėjau kalbėti lietuviškai, gal buvau trečiame skyriuje. Buvau judri, labai mėgau visokį sportą, nesupratau, kodėl tėvai turi dirbti dieną, naktį, savaitgaliais ir dar priedo studijuoti. Kai buvau maždaug 10 metų amžiaus, tėvai pasamdė auklę. Ji buvo 17 metų ir buvo atvykusi iš Lietuvos, nemokėjo angliškai. Ji buvo labai maloni, su manim praleido visą laiką, man tapo kaip vyresnioji sesuo. Ji kas vakarą man skaitydavo lietuviškas pasakas, ir nuo to laiko aš vėl panorau būti lietuve. Tą vasarą "Kretingoje" draugai mane praminė "Gabija", nebe Gabriele, ir nuo tada dar vis mane visi taip vadina. Aš buvau vaikas, kuri nenuklydo, bet atnaujino savo šaknis. Aš tą dabar ypatingai jaučiu pradėjusi lankyti privačią kolegiją. Gal todėl mano geriausi draugai ir draugės yra lietuviai, su kuriais susipažinau "Kretingoje", "Romuvoje" ir Vysk. Valančiaus mokykloje. Kartu užaugom ir gal tapom daugiau negu draugai, o šeimos nariai.

Antras paskatinimas lietuvybės link buvo mano kelionė į Lietuvą 1999 m., 10 metų po imigravimo į Kanadą. Ta kelionė mane labai paveikė. Atsimenu, kad savo dienoraštyje rašiau, jog Lietuvoje jaučiausi kaip nuvykus į dangų ta prasme, kad tai buvo vykimas į kitą gyvenimą, iš kurio grįžti pasikeitęs. Supratau, kad Lietuva nesiriša su materialiais dalykais, bet yra dvasinė patirtis. Po tos vasaros vėl vykau į Lietuvą, ir taip pat jaučiuosi, kada tik ten būnu.

Gabija Nekrašaitė, gimusi Vilniuje, studijuoja Hillfiend Strathallan College; Vyskupo Valančiaus mokyklos Hamiltone mokytoja, skaučių-paukščių vadovė, KLJS valdybos narė.

(Bus daugiau)

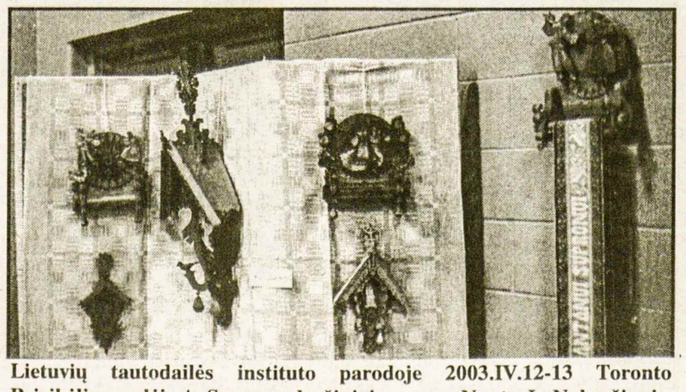

Lietuvių tautodailės instituto parodoje 2003.IV.12-13 Toronto Prisikėlimo salėje A. Suprono drožiniai Nuotr. L. Nakrošienės

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West į staigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu į staigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577
Nemokamas namų į vertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D. S.
115 Lakeshore Rd.E.
Mississauga, Ont. L5G 1E5 (į vakarus nuo Hurontario)
Tel. 905 271-7171
Patogus, nemokamas mašinos pastatymas

ORTODONTAS
(Orthodontist)
DR. R. KARKA, D.D.S. M.s. Dip. Orth.
2326 Bloor Street West, Suite 200
(Prie Jane gatvės)
416 769-2526

Bloor West Village
DENTAL CARE
Dr. J. Birgiolas
Dr. S. Dubickas
2373 Bloor St. West
Tel. (416) 763-5677

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE LAW FIRM
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

'SAMOGITIA'
Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai iriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

Kaip mes buvome šaudomi

Sibiro tremtyje buvo įsisteigusi slapta lietuvių draugija "Tremties priesaika", kurios nariai buvo saugumiečių išaiškinti. Vieni buvo sušaudyti, kiti nubausti ilgametėmis lagerio bausmėmis

VYTAUTAS KAZIULIONIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Supratęs, kad mano reikalai Rudenkai nė motais, stengiausi pasirūpinti pats. Vieną rytą, dalijant duonutę, prižiūrėtojui pareiškiau, kad maisto neimsiu, kol nebus įvykdyti teisėti mano reikalavimai. Atidaręs duris prižiūrėtojas duoną ir vandenį paliko ant spintelės. Pasistiprinęs vandeniu, duonos neliečiau ir kameros draugams paaiškinau, jog skelbiu bado streiką. Perspėjau, kad mano davinio niekas neliestų. Neėmiau maisto ir per pietus.

Į vakarą atėjo kalėjimo viršininko pavaduotojas. Jam pasiūliau perskaityti instrukciją, kurioje parašyta, kad kalinys turi teisę už savo pinigus pirkti kalėjimo "larioke" (kioske). Čekistas man paaiškino, kad tokia privilegija taikoma tik nuoširdžiai prisipažinusiam ir atgailaujančiam kaliniui. Pasak jo, mūsų nacionalistinė gauja nusiteikusi prieš Sovietų Sąjungą. Pagąsdinęs karceriu ir prievartiniu maitinimu, čekistas išsinešdino.

Gal dėl to, kad mūsų byla ėjo į pabaigą ir kad teismą pasiekčiau savom kojom, čekistai kapituliavo. Po keturių bado dienų atėjęs prižiūrėtojas pasiteiravo, ką man nupirkti. Pareikalavau 12 kepaliukų duonos. Supratingo būta prižiūrėtojo: "Pažiūrėk, – sako, – kiek čia drėgmės, po dienos duona supelės, ką tada darysi?" Nusileidau iki 8-nių. Prižiūrėtojas įtikinėjo, kad ir tiek per daug. Paskutinis mano žodis: "Jeigu neatneši šešių kepaliukų, badausiu, kol pakratysiu kojas". Atnešė, tačiau po ilgesnio badavimo vengiau iš karto daugiau valgyti.

Teismas

Tardyti nebešaukė, į nagą ėmė naujokus, kurių vien tik mano kameroje buvo daug ir įvairių tautybių. Visi jie buvę rusai karo belaisviai. Mums leido susipažinti su visos grupės tardymų protokolais. Per aštuonis mėnesius susikaupė kelioliika tomų. Lapkričio mėnesį buvau iškviestas pas Tiumenės srities MGB valdybos viršininką – pulkininką Solovjovą. Dalyvaujant Uralovui, Fialkovskiui ir Bykovui, Solovjovas pranešė, kad greitai prasidės teismas. Teis Vakarų Sibiro karinis tribunolas. Paklausiau, kodėl būsiu teisiamas karinio teismo, jei nesu net kariuomenėje tarnavęs. Solovjovas paaiškino, kad mūsų organizacija ruošė ginkluotą pasipriešinimą prieš Sovietų Sąjungą. Pasakiau, kad tai netiesa, nes šito nebuvo mūsų įstatuose parašyta. Senas čekistas "tėviškai" patarė nesispyrioti, nes nuoširdus prisipažinimas palengvins mūsų kaltę, į tai teismas atsižvelgs ir paskirs mažesnę bausmę.

1951 m. lapkričio 18 d. Tiumenės MGB pastatų komplekse, erdvioje salėje, prasidėjo lietuvių tremtinių "tremties priesaika" draugijos narių teismas. Scenoje prie raudonu audeklu užtiesto stalo susėdo Vakarų Sibiro karinio tribunolo nariai, aukšto rango karininkai. Salėje automatais ginkluotų kareivių apsupti sėdėjome 12 teisiamųjų: penki iš Baikalovo rajono (dabar Jarkovo rajonas) – K. Jankauskas, A. Volungevičius, L. Sidaras, V. Čaplikas ir V. Kaziulionis bei septyni iš Jurginsko rajono – A. Kybartas, P. Goberis, Vosylius, J. Stirna, E. Vaišnoras, Ragelis ir Mačiulis. Jurginsko septyniukės anksčiau mes nepažinojome, teisme susitikome pirmą kartą. Abi grupes čekistai suplakė į vieną, kad būtų įspūdingesnis teismas. Bado, tardymo ir nemigos iškankinti buvome panašūs į šmėklas, prieblandoje ne iš karto atpažinome vieni kitus, nors su jais trejus metus petys petin stengėmės įveikti bendrus sunkumus, skriaudas ir pažeminimus.

Už mūsų pečių šurmuliavo publika – per šimtą įvairaus rango čekistų.

Apklausos formalumuose iškilo pilietybės klausimas. Mes tvirtinome esą Lietuvos piliečiai. Teismo pirmininkas paaiškino, kad tokios valstybės nėra Europos žemėlapyje nuo 1940 m. Mums nesutikus su SSRS pilietybe, sekretoriatui liepė parašyti – be pilietybės. Teismo procesas priminė tragikomišką spektaklį. Teisėjai ir publika nuobodžiavo iš anksto žinodami pabaigą. Ilgoje kalboje prokuroras įvertino kiekvieną teisiamąjį. Kazimierui Jankauskui, kaip draugijos steigėjui, pasiūlė aukščiausią bausmę – sušaudyti, Antaną Kybartą, draugijos įsteigimo iniciatorių kitame rajone, – sušaudyti. Aktyviausius draugijos narius – Vytautą Kaziulionį ir Antaną Volungevičių – sušaudyti. Visiems kitiems pasiūlė po 25 m. griežto režimo lagerio.

Paskutinį žodį teisiamiesiems ir nuosprendžio paskelbimą teismas atidėjo rytdienai.

Ilgai tęsėsi košmariška naktis kameroje. Tik paryčiu, sumažėjus temperatūrai, mane pradėjo krėsti drebulys. Po varganų pusryčių 12 vyrų surakintomis rankomis ir vėl buvome išrikiuoti prieš įmitusią, nuo lėbavimo išpurtusiais raudonais veidais čekistų govėdą. Teismo pirmininkui suteikus paskutinį žodį, nė vienas neprisipažinome esąs kaltas. Pasak K. Jankausko, mūsų draugija nepažeidė nei demokratijos, nei sovietinės konstitucijos, kur yra suteikiamos piliečiams spaudos ir kitokios teisės.

Bausmės

Teismo sprendimas buvo tolygus vakarykščiam prokuroro pasiūlymui: K. Jankauską, A. Kybartą, A. Volungevičių ir A. Kaziulionį – sušaudyti. Kitiems pasiūlė po 25 m. ypatingo režimo lagerio ir 5 m. be teisių, konfiskuojant visą turtą. K. Jankauskui buvo pasiūlyta pasirašyti iš anksto parengtą malonės prašymą, kurį pasirašyti jis atsisakė. Nepasirašėme ir kiti. Iš 12-os kažkas parašė kasacinį skundą. Bylą nagrinėjo karinių tribunolų vyriausioji kolegija, kuri A. Volungevičiui ir V. Kaziulioniui pakeitė Vakarų Sibiro karinio tribunolo sprendimą: nuosprendį sušaudyti anuliavo, skyrė po 25 m. ypatingo režimo lagerio bei 5 m. tremties, ir dar 5 m. netekome teisių konfiskuojant turtą. K. Jankauską ir A. Kybartą sušaudė 1952 m. vasario 26 d. (taip teigiama jų reabilitacinėse pažymose). Visus kitus išsklaidė po šiaurės lagerius arčiau ašigalio. A. Volungevičius ir aš patekome į Taimyro pusiasalį, griežto režimo Norilsko penktąjį lagerį.

Po Stalino mirties, 1953 m. gegužės 28 d., lageryje prasidėjo kalinių sukilimas, prie mūsų prisijungė dar penki politinių kalinių lageriai, iš viso apie 30,000 kalinių. Per sukilimą čekistai išžudė kelis šimtus kalinių. Po sukilimo atrinko apie 900 aktyviausių sukilėlių sunaikinti. Apie tai minima archyviniuose dokumentuose. Tarp devynių šimtų buvo 89 lietuviai, o tarp jų ir aš su A. Volungevičiumi.

Pokyčiai Maskvoje

Įvykiai Kremliuje, L. Berijos areštas nulėmė mūsų likimą. Nepaskandino tada mūsų nei Janisiejaus upėje, nei Ochotsko jūroje, bet iš Taimyro pragaro nugabeno į šėtono karaliją – Magadano aukso kasyklas. Nuo kitų lagerių buvome izoliuoti, kad neužkrėstume kalinių nepaklusnumo liga.

Vietą parinko "nepriekaištingą". Daug ką pasako vien pavadinimas "Cholodnoje" (šaltoji), – taip vadinosi lageris, įsirėžęs kalnų tarpeklyje, kuriame buvome gyvi palaidoti, tačiau laisvi, tvirtos dvasios ir nepaklusnūs: arba mus sušaudys, arba bent iš dalies susitaikys su mūsų reikalavimais, nepriešta-raujančiais "humaniškiems" įstatymams.

Ant spygliuotų tvorų nelaipiojome, iki ugnies zonos išlaikėme tinkamą atstumą, o savame žemės lopinėlyje tvarkėmės nepriekaištingai. Už vidaus tvarką buvo atsakingas iš visų tautų atstovų išrinktas komitetas. Zonoje veikė nerašyti, tačiau teisingi pačių kalinių ir gyvenimo padiktuoti įstatymai. Kaip politiniai kaliniai priverstinio darbo nepripažinome. Tačiau norinčių dirbti atsirado, nes už darbą pradėjo šiek tiek mokėti.

Lageryje kartu su senbuviais buvo apie 1200 kalinių. Daugiau kaip trys šimtai dirbti atsisakėme, nenorėjome bolševikams kaupti aukso atsargų. Cholodnoj teko išgyventi beveik dvejus metus, per tą laiką dirbau tik 4 dienas.

1955 m. pradžioje čekistams nusibodo mūsų savivaliavimas, todėl iš Maskvos išsireikalavo leidimą mus išsklaidyti po kitus lagerius. Vienus išvežiojo į Kolymos politinių kalinių lagerius, kurių buvo kelios dešimtys, kitus išvežė atgal per Ochotsko jūrą į Sibirą. Aš vėlgi su A. Volungevičiumi pakliuvau į Irkutsko sritį, į liūdnai pagarsėjusią Taišeto trasą. Tai septynių šimtų kilometrų geležinkelio atšaka nuo centrinės Sibiro magistralės. Pokario metais tiesiant šią atšaką iš bado ir nepakenčiamo sunkaus vergiško darbo čia žuvo milijonas jaunų vyrų, didelė dalis japonų karo belaisvių.

Sukilimai kitur

Po sukilimo Norilske sukilimai išsiplėtė visoje Sovietų imperijoje (Vorkutoje, Karagandoje ir kitose vietose). Jie iš pamatų sudrebino visą Gulago salyną. Milijonai kalinių ir pasaulio tautų reakcija privertė Kremliaus stabus šiek tiek pristabdyti represijas.

1956 m. iš Maskvos po visą Gulagą pasklido komisijos kalinimo vietose peržiūrėti politinių kalinių byloms. Jos turėjo didelius įgaliojimus ir teises – galėjo paleisti į laisvę arba sumažinti bausmę. Mano žiniomis, mūsų draugijos nariai buvo paleisti į laisvę. Tik man vienam komisijai sumažinus bausmę iki 10 metų, dar kelerius metus teko būti lageryje. Į tėvynę grįžau po 14 metų tremties, kalėjimų ir lagerių. Tėvai mirė tremtyje (palaikus parvežėme 1990 m.).

1992 m. visus mūsų draugijos narius reabilitavo – pripažino nekaltai nuteistus Rusijos federacijos Tiumenės srities prokuratūra.

Gyvenimas prabėgo ne veltui. Nepabūgome šaudomi, tvirtai ėjome erškėčiuotu keliu į Kovo 11-ąją – Lietuvos Laisvės ir Nepriklausomybės dieną.

(Pabaiga)

TORONTO

Anapilio žinios

– Birželio 22, sekmadienį, paskutinį kartą prieš vasaros atostogas šventovėje giedojo Lilijos Turūtaitės vadovaujamas choras "Angeliukai" ir Jono Govėdo vadovaujamas Lietuvos kankinių šventovės choras. Skatiname per atostogas abudu chorus pasipildyti naujais nariais, kad po vasarinės atgaivos galėtų sėkmingai ruoštis parapijos sukaktuvinei šventei. Į abu chorus naujiems nariams galima jau dabar registruotis klebonijos raštinėje tel. 905 277-1270.

– Lietuvos kankinių šventovėje tuoktis ruošiasi Darius Bansevičius su Alicija Naruševičiūte.

– Birželio 29, ateinantį sekmadienį, Vasagoje bus švenčiama Gerojo Ganytojo šventovės šventinimo 10 metų sukaktis. Ta proga po 2 v.p.p. Mišių bus gegužinė ir švenčiamos tradicinės Joninės, Petrinės ir Povilinės. Liepos mėnesį bus pereinama prie vasarinio pamaldų laiko ir liepos 6, sekmadienį Mišios Gerojo Ganytojo šventovėje bus jau 10.30 val. ryto.

– Anapilio knygyne gauta Bernardo Brazdžionio poezijos knyga angliškai *Roads and Crossroads.*

– Mišios birželio 29, sekmadienį: 9.30 v.r. už a.a. Joaną Puleikienę; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 2 v.p.p. už a.a. Petrą Bražuką; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje birželio 28, šeštadienį, 3 v.p.p. už a.a. Bronių ir Alę Dirses.

"TŽ" redakciją pasiekė žinia, kad birželio 19 d. Vilniuje mirė kardinolo Audriaus J. Bačkio mama a.a. Ona Galvydaitė-Bačkienė, eidama 97-uosius gyvenimo metus. Atsisveikinimas su velione įvyko birželio 20 d. Šv. Jonų šventovėje. Palaidota birželio 21 d. Antakalnio kapinėse. Velionė gimė 1907 m. gegužės 25 d. Užpaliuose, Utenos raj. Buvo baigusi mokytojų seminariją, gyvendama Paryžiuje baigė Vokiečių kalbos institutą. Buvo aktyvi ateitininkė ir Katalikių moterų dr-jos narė. Visuomeniniais bei pedagoginiais klausimais rašė lietuvių spaudoje. **PLB inf.**

Gauta žinia, kad praeitą trečiadienį, birželio 18 Anglijos Nottinghamo universitetinėje klinikoje, staiga mirė kun. **Steponas Matulis,** MIC. Laidojamas birželio 25 d. Velionis gimė 1918 m. vasario 21 d., kunigu įšventintas Romoje 1946 m. liepos 21 d. Anglijoje redagavo žurnalą *Šaltinis,* reiškėsi spaudoje ir bendruomeninėje veikloje.

A.a. Jonas Dobilas, 83 metų amžiaus, mirė šeštadienį, birželio 21, Vasagoje. Laidotuvės ketvirtadienį, birželio 26, 11 val. ryto iš Lietuvos kankinių šventovės.

Maironio mokyklos žinios

– "Paramos" kredito kooperatyvas paskyrė mūsų mokyklai $5,500. Nuoširdžiai dėkojame!

– Pasimatysime visi rugsėjo mėn. mokykloje po ilgos, šiltos ir linksmos vasaros stovyklose arba namuose. **Živilė**

Anapilio autoaikštei $200 aukojo F. Mockus (a.a. Vidos Mockuvienės atminimui).

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – E. Zabiela, J. Karl; $50 – J. J. Kalyn, A. Vitkevičienė.

A. a. Zigmo Zaleskio atminimui Vytas ir Bronė Palilioniai *Tėviškės žiburiams* aukojo $20.

Prisikėlimo parapijos žinios

- Praeitą sekmadienį, birželio 22, pamokslus per visas Mišias sakė svečias kun. Leonas Zaremba, SJ, Kauno kunigų seminarijos dvasios tėvas.

- Santuokos sakramentą priėmė Laura Burt (I. Vaserytės dukra) su Carlo Corsi.

- Birželio 18 d. palaidotas a.a. Zigmas Zaleskis, 83 m. Paliko žmoną Tusę, sūnų Andrių ir dukrą Iloną su šeimomis. Cambridge, Ont. mirė Michael Jaglowitz mama.

- Šventkelionė į Midlando Kanados kankinių šventovę, kur yra pastatytas lietuviškas kryžius Lietuvos kankiniams, vyks š.m. rugpjūčio 17, sekmadienį. Dienos programa: 2.30 v.p.p. Kryžiaus keliai lauke, 3 v.p.p. Mišios šventovėj, o užbaigimas po Mišių prie lietuviško kryžiaus. Šį įvykį organizuoja Kanados lietuvių katalikų centras ir kviečia visuomenę šiose pamaldose gausiai dalyvauti.

- Talkos šeštadieniai paruošti "Kretingos" stovyklavietę vasarai dar vyks birželio 28 ir liepos 5 d.d. Kas gali padėti, prašom skambinti Rūtai Jaglowitz tel. 416 622-9919. Pirmoji stovykla prasidės liepos 13 d. su registracija nuo 9 v.r. ir Mišiomis 11 v.r.

- Šeimų stovykla "Kretingos" stovyklavietėj vyks rugpjūčio 10-16 d.d. Stovyklą organizuoja Linas ir Virginija Zubrickai tel. 905 271-6859. Registracijos blankus galima gauti parapijos raštinėj.

- Mišios sekmadienį, birželio 29: 8 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius; 9.15 v.r. už Gegužių šeimos mirusius; 10.30 v.r. už a.a. Agotą ir Juozą Vainius, už a.a. Stefaniją Dvaranauskienę ir už Algirdą Venskevičių, už a.a. Joną ir Nenę Mikolaičius; 12 v.d. už Valiukevičių šeimos mirusius.

A.a. kunigas PETRAS A. ROSETTIS-ROŽAITIS, gimęs 1918.XI.11, įšventintas kunigu Toronte 1943.V.23, miręs 2003.VI.13. Palaidotas 2003.VI.18 Toronto arkivyskupijos kunigų kapinėse prie Šv. Augustino kunigų seminarijos. Gedulines Mišias aukojo kardinolas Aloyzas Ambrožič su 25 kunigais. Pamokslą pasakė vysk. P. Lacey, velionies kurso draugas. Iš lietuvių laidotuvėse dalyvavo prel. Jonas Staškevičius, kun. Vytautas Staškevičius, kun. Eugenijus Jurgutis, OFM, kun. Edis Putrimas. *Inf.*

A. a. dr. Alekso Valadkos atminimui pagerbti, užjausdami žmoną Aldoną ir sūnus su šeimomis, Balys ir Salomėja Sakalai *Tėviškės žiburiams* aukojo $25.

A. a. Vincui Naruševičiui mirus, užjausdama žmoną Onutę ir šeimą bei visus artimuosius, M. Rybienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $15.

A. a. Vytautui Biskiui mirus, užjausdama žmoną Ireną ir šeimą, visus artimuosius, M. Rybienė *Tėviškės žiburiams* aukojo $15.

Dail. Kazimieras Manglicas, Anapilyje surengęs savo sukurtų batikų parodą Kapinių lankymo dieną š.m. gegužės 25 d.
Nuotr. Č. Jonio

Toronto Maironio mokyklos moksleiviai, baigę VIII skyrių. Dešinėje – mokytoja J. Stasiulevičienė
Nuotr. D. Puterienės

Kredito kooperatyvo "Parama" skyrius Lietuvių Namuose bus uždarytas šeštadieniais vasaros metu – liepos ir rugpjūčio mėn.

Weideno stovyklos Vokietijoje mokinių ir mokytojų "Saulėlydžio rasa" susitikimą planuojama surengti Darbo dienos savaitgalį (rugpjūčio 30-rugsėjo 1) Čikagoje. Apie dalyvavimą prašoma pranešti Silvijai Baziliauskaitei-Aleksiūnienei tel. 708 246-3277; paštu: Silvija Aleksiūnas, 8 Hawthorne Square, Indian Head Park, IL 60525-4435. E-paštas: Silvija@ATT.net

Išganytojo parapijos žinios

– Ateinantį sekmadienį pamaldos 11 v. ryto iškyloje, Erindale Parke, "Area A", Mississaugoje. Važiuoti į vakarus Dundas gatve; pravažiavus "The Credit Woodlands" gatvę ir tiltą, sukite į dešinę, nes parko įvažiavimas Dundas gatvės šiaurės pusėje. Parke "Area A" yra į kairę nuo būdelės; galite trumpai įvažiuoti iškrovimui, bet automobilį turite pastatyti nurodytoje vietoje apie 1.10 km į šiaurę nuo įvažiavimo. Kaip visuomet, bus parduodamas maistas, tačiau gėrimus ir kt. turite atsivežti. Po pietų vyks Moterų draugijos loterija, žaidimai vaikams.

– Nuo liepos mėn. 6 d. pamaldos prasidės 11.15 v. ryto kas sekmadienį.

– Liepos mėnesio pamaldų tvarka: 6 d. pamaldos 11.15 v. ryto su Šv. Komunija. Liturgiją ves tarybos narys Paulius Kravecas, pamokslą pasakys ir Komuniją dalins kun. Tim Dutcher-Walls; liepos 13 d. turėsime svečią iš Lietuvos – kun. Liudą Miliauską; liepos 20 pamaldų nebus; liepos 27 d. pamaldas ves parapijos klebonas.

Lietuvių Namų žinios

– Birželio 22 d. Lietuvių Namų svetainėje pietavo 175 svečiai. Pranešimą padarė ir su svečiais supažindino Kultūros komisijos narys B. Stundžia. Svečių knygoje pasirašė – J. J. Šarūnai iš St. Catharines, V. Jakubauskas iš St. Petersburg, Florida, R. Jakubauskas iš Garliavos, Kauno raj., V. Mekas iš Panevėžio.

– LN ir Labdaros valdybos posėdis liepos 31, ketvirtadienį, 7 v.v. Lietuvių Namų seklyčioje.

– Dėmesio, kultūrinės veiklos mėgėjai, muzikai, aktoriai, dainininkai, dailiojo žodžio mėgėjai! Lietuvių Namuose sekmadieniais po pietų esate kviečiami savo talentais paįvairinti sekmadienio popietes už atitinkamą atlyginimą (honorarą).

– Birželio 8, sekmadienį, "Bijūnas Translation Services" paaukojo $100, kaip muzikos, dainos bei dailiojo žodžio popiečių rengimui. Norintys tęsti pradėtą gražią popiečių tradiciją prašomi skambinti G. Bijūnienei tel. 416 621-1638.

– Kviečiame visus pietauti Lietuvių Namuose, kur būna jauki aplinka, geras aptarnavimas, o šalia veikaintis baras teikia lankytojams galimybę maloniai praleisti savaitgalį.

Slaugos namų žinios

– Lauko baldams pirkti slaugos namams $50 aukojo T. Stanulis; pianinui pirkti $100 aukojo E. Zabiela. Slaugos namų komitetas dėkoja visiems už aukas. Jos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, ON, M6P 1A6.

Dalis Toronto "Aro" ir "Dainos" choristų, pasiruošusių dalyvauti Pasaulio lietuvių dainų šventėje. Iš k. sėdi: Dzėja Klibingaitienė, Vida Baltrušaitienė, Elena Namikienė. Stovi: Valentinas Paškus, Anicetas Povilauskas, Jonas Repečka, Antanas Zimnickas, vadovė – Lilija Turūtaitė, Kazys Žilvitis, Vytautas Mašalas, Kazys Pajaujis, Antanas Jusys. Nuotraukoje trūksta Petro Šidlausko ir Broniaus Zabulionio

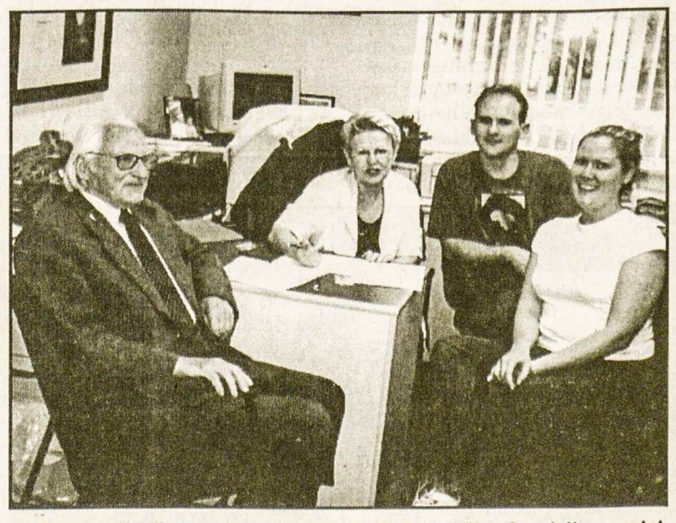

KLB raštinėje Toronte gegužės 30 d. PLB revizijos komisijos nariai tikrino Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos knygas prieš kongresą. Iš k.: St. Dalius, R. Žilinskienė, PLJS pirm. Matas Stanevičius, ižd. Sonja Houle

PAREMKIME "ROMUVOS"

STOVYKLAVIETĘ!

Gerbiamieji,

Kanados rajono "Romuvos" stovyklavietė prašo jūsų pagalbos. Šiais metais mes turime atlikti labai brangų ir sudėtingą projektą. Per eilę metų vandens potvyniai ir žiemos šalčiai apgadino valgyklos pamatus, sienas ir grindis. Praeityje mažesnius remontus atlikdavome patys su talkos pagalba. Šis remontas reikalauja didesnių pastangų bei darbo. Todėl reikia samdyti rangovą, kuris turi patyrimo tokiems darbams atlikti. Darbai bus atlikti birželio mėnesį, kad stovyklavietė būtų paruošta vasaros stovyklavimui. Numatoma remonto kaina apie $50,000.

Prašome visas skautų šeimas ir rėmėjus skirti aukų, kad galėtume atlikti užsimotą darbą, kuris reikalauja didelių išlaidų. Visiems aukotojams bus išduoti kvitai, kuriuos galima naudoti pajamų mokesčiams (Income Tax) nusirašyti. Primename, kad aukų kvitai dėl mokesčių taikomi tik Kanados gyventojams. Prašau aukų čekius rašyti "Romuva Inc" vardu ir siųsti: Romuva Inc., c/o Rimas Sriubiškis, 9 Orser Drive, Midhurst, Ontario L0L 1X1 Canada.

SKAUTIŠKAS AČIŪ VISIEMS!

A. a. Zigmo Zaleckio atminimui pagerbti Vincas Paulionis *Tėviškės žiburiams* aukojo $40.

Tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių namai" Vilniuje Kanados lietuvių katalikų centras paaukojo $550.

SKUBIAI reikalinga moteris, kuri gyventų kartu ir padėtų ligoniui. Galima laikinai. Tel. 416 233-5996.

BPL Import/Export

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

SKAMBINTI

Petras Brasas

(905) 383-1650--

Tikinčiajai Lietuvai $100 aukojo J. I. Nacevičiai.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ interneto tinklapis www.tzib.com laukia jūsų apsilankymo. Skaitytojai kviečiami susipažinti su juo ir siųsti savo pastabas elektroniniu paštu – tevzib@pathcom.com

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783

Paremkite *Tėviškės žiburius* auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – *TŽ leidėjai*

MONTREAL/QUE

Aušros Vartų parapijos choro sezono užbaigimo koncertas sutraukė daugiau kaip šimtą dainos ir choro gerbėjų. Koncertą pradėjo ir ją vedė Daiva Jaugelytė-Zatkovic. Pradžiai choras padainavo savo tradicinę dainą "Kur giria žaliuoja" (žodž. Ksavero Sakalausko-Vanagėlio, muzika J. Gudavičiaus). Ši ir dar keturios Dainų šventei skirtos dainos – "Už jūrų marių", Viktoro Banaičio harmonizuota liaudies daina, "Šėriau žirgelį", harmonizuota M. K. Čiurlionio, "Už jūrelių, už marelių" ir "Už Raseinių, ant Dubysos" (žodž. Maironio, muzika Juozo Naujalio) ir sudarė pirmąją koncerto dalį. Lavrenti Djincheradze pianinu ir Donald Doell saksofonu atliko tris džiazo kūrinius. Solistas Antanas Keblys padainavo dvi dainas "Per dangų" (žodž. B. Brazdžionio) ir "Ant tavo užmerktų akių" (žodž. H. Nagio). Jam akompanavo Aleksandras Stankevičius, kuris ir muziką šioms dainoms sukūrė.

Antroje dalyje choras padainavo "Per girią, giružėlę", harmonizuotą A. Račiūno, "Lėkit mintys" iš operos Nabucco – G. Verdi ir čigonų dainą iš operos Trabadūrai – G. Verdi. Publika išsiprašė šią dainą pakartoti. Chorui dirigavo Lavrenti Djincheradze. Buvo pagerbti ilgiausiai chore dainavę Zina ir Albinas Urbonai. Jiems bei L. Djincheradzei buvo įteiktos dovanėlės. Naujasis choro pirmininkas Rytis Bulota padėkojo svečiams už dėmesį, paramą ir įvertinimą choro pastangų, žadėjo gražiai atstovauti Aušros Vartų parapijai Lietuvoje ir rudenį vėl grįžti.

Klebonas kun. Ričardas Birbilas palaimino vaišes, padėkojo chorui, o iškeliaujantiems į Dainų šventę – sėkmės. Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Linas Dukšta džiaugėsi, kad daina "linksmina dūšią, užu širdies stveria", linkėjo ir toliau dainuoti gyvenimą, išlaikyti gerą nuotaiką ir ją nuvežti į Lietuvą. Po to vyko choro suruoštos gražios ir gausios vaišės bei loterija. Dalyviai labai nuoširdžiai įvertino choro darbą ir pasiaukojimą. **D.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. H1X 1L7
TEL: (514) 722-3545 FAX: (514) 722-3546

LITAS *Montrealio lietuvių kredito unija*

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 FAX: 766-1349

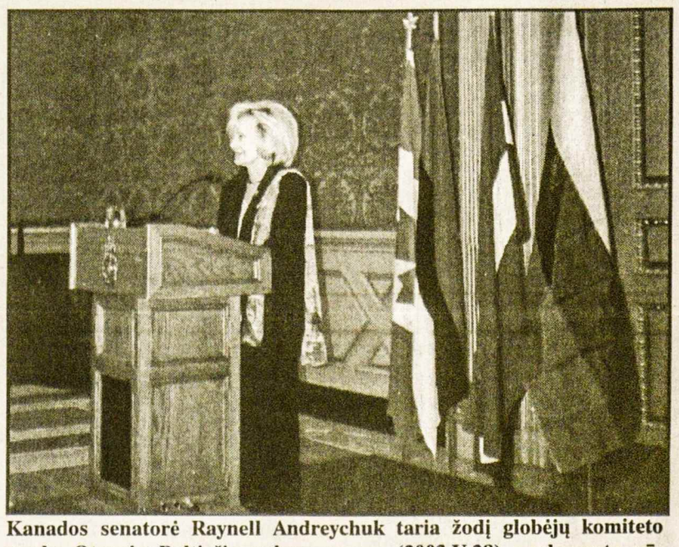

Kanados senatorė Raynell Andreychuk taria žodį globėjų komiteto vardu Otavoje Baltiečių vakaro proga (2003.V.28) parlamento rūmuose
Nuotr. A. Žilinsko

NEBRANGIAI VERČIAME įvairius dokumentus iš lietuvių, anglų, rusų ir lenkų kalbų. Rašome įvairius raštus, *reziume.* Skambinti tel. 905 803-0351.

VASAGOJE išnuomojamas 2 miegamų namas nuo birželio 27 d. Kaina $650 savaitei. Dvi min. iki vandens, 45-ta g. Tel. 705 429-2298.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

"BALTIC TREE SERVICE" – Ar jūsų medžiai bei krūmai apleisti ir reikalingi pagalbos? Paskambinkit ir sutvarkysim viską! Turiu 10 metų patirtį ir garantuoju gerą darbą. Danius Lelis 416-753-0790 (pager) arba 905-692-9741.

MOTERIS iš Urugvajaus ieško darbo. Kalba lietuviškai ir ispaniškai. Skambinti Linai tel. 416 488-1479.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
- ATLIEKAME: staliaus, dažymo, elektros, vandentiekio, susikabinusių plytų (interlocking), keramikos plytelių klojimo darbus
- ĮRENGIAME: rūsius, vonias, virtuves
- STATOME: verandas, tvoras
- DENGIAME stogus.

GARANTUOJAME GERĄ DARBO KOKYBĘ

Skambinti
ALVYDUI GRIGUČIUI
tel. (905) 848-9628
nešiojamas (416) 560-0122

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 8-10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – $45.00,
rėmėjo – $55.00, garbės – $65.00
Naujam prenumeratoriui pirmiems metams – $35.00
(JAV-se amerikietiškais doleriais)

Vardas, pavardė.....
Adresas.....
.....
.....
Siunčiu prenumeratą.....dol., auką.....dol.

Laikraščio adresas:
TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
2185 Stavebank Rd., Mississauga, ON
L5C 1T3, Canada

Tinklapio adresas: **www.tzib.com**
El. paštas: **tevzib@pathcom.com**

Tel.: **905 275-4672** Faksas: **905 290-9802**

Norintiems susipažinti TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI siunčiami nemokamai šešias savaites